

01-06-2022

Tidligt forebyggende foranstaltninger i socialt arbejde

Et casestudie om udsatte børn og unge fra marginaliserede områder

Vejleder: Mustafa Kemal Topal

Skrevet af:

Hanna Dahl-Olsen / Studienr.: 20202751

Sophie Søndergaard Hjorth / Studienr.: 20202756

Anslag: 124.285

Title

Early preventive measures in social work

A case study on vulnerable children and young people from social disadvantages areas

Titel

Tidligt forebyggende foranstaltninger i socialt arbejde

Et casestudie om udsatte børn og unge fra marginaliserede områder

Abstract

This thesis examines the poorest residential area in the capital Copenhagen, Denmark, where vulnerable families live. The investigation is based upon a case study and on qualitative interviews with two leaders from the self-governing institution Sjakket. For 20 years, Sjakket has worked with children and young people and their families from socially disadvantaged residential areas, primarily from the housing area Mjølnerparken, and later from all over Copenhagen. The interviews were all conducted with a qualitative semi-structured interview guide; however, some were based on conversations with or by conversation by mail. Sjakket is a social pedagogical inclusion project aimed at children and young people and their parents. The methods are holistic with a focus on early intervention, positive communities and helping parents to understand Danish values. The overall goal of Sjakket is for the young people to take an education and for the parents to become integrated into society as well as to prevent young people at risk of crime. And relevant is, how do the leaders argue that their early prevention efforts are important for children and young people. The focus is on using cultures, languages, traditions and at the same time thinking about the potential of the individual.

Keywords: Social work. Early intervention. Ethnic minorities. Integration. Ghetto areas. Delinquency. Cultures. Tradition. Intercultural communication. Social pedagogy.

Kapitel 1 – Indledning	3
1.1. Motivationsafsnit og problemfelt	3
1.2. Problemfelt	4
1.3. Eksisterende forskning	5
1.3.1 Udsatte unge og kriminalitet	6
1.3.2 Forskning på kriminalitetsområdet	6
1.3.3 Forebyggende foranstaltninger og effekt	11
1.3.4 Kontekstualisering af specialeprojektet	13
1.4. Teoretisk forståelse	13
1.5. Præsentation af empiri og Sjakket som en case	14
1.5.1. Case: Sjakket på Nørrebro	14
1.6. Problemformulering	17
Kapitel 2 -Teori.....	18
2.1. Honneths anderkendelsesteori.....	18
2. 2. Bourdieus kapitaler og habitus	19
2.3. Loic Wacquants territorial stigmatisering.....	21
Kapitel 3 - Videnskabsteoretisk sted.....	21
3. 1 .Hermeneutik	22
3. 1.1 Horisontsammensmeltning	23
3.1.2 Den hermeneutiske spiral	23
Kapitel 4 Metode	24
4. 1 Den kvalitative metode	26
4.2 Forskningsdesign.....	27
4.2.1 Casestudie	28
4.2.2.1Case som læring.....	29
4.3 Analysestrategi.....	29
4.3.1 Kodningsstrategi	29
Kapitel 5: Analyse.....	30
5.1 Sjakkets pædagogiske arbejdsgang	30
5.2 Opvækst i et socialt udsat boligområde	37
5.3 Risikofaktorer vedrørende kriminalitet	43
5.4 Stigma - “dem og os”	50
5.5 Sjakkets anerkendende tilgang	55
Kapitel 6 perspektivering og konklusion	56

6.1 Perspektivering	56
6.2 konklusion	57
Litteraturliste	59

Kapitel 1 – Indledning

1.1. Motivationsafsnit og problemfelt

I visse byområder i Danmark er der en betydelig antal befolkninger med en anden etnisk orientering end dansk. Følgerne deraf kan give områderne lav status og et dårligt omdømme, som fører til stigmatisering af de mennesker der bor der, i form af, at alle må være fattige og kriminelle.

Ghettoplanen, som folketinget vedtog i 2018, blev argumenteret med formålet at bekæmpe kulturelle forskelle og derved få integreret de etniske minoriteter i det danske samfund. I oplægget til selve planen i foråret 2018 (Regeringen, 2018, citeret i Andersen, 2020, s. 55) var hovedbegrundelsen for den:

“Der er slået huller i Danmarkskortet.¹ Mange lever i større eller mindre isolerede enklaver. Her tager en alt for stor del af borgerne ikke tilstrækkeligt ansvar. De deltager ikke aktivt i det danske samfund og på arbejdsmarkedet. Vi har fået en gruppe borgere, som ikke tager danske normer og værdier til sig”

Sociale belastede områder, som omtales i citatet, har ofte ry for at der er øget fattigdom og kriminalitet, hvor især mange unge bliver ungdomskriminelle. Vi er derfor interesseret i vores speciale at undersøge hvorfor der er nogle unge der ender i ungdomskriminalitet, og hvilke indsatser der virker på at forebygge ungdomskriminalitet samt om det har betydning at indsatserne starter tidligt i den unges liv.

I dette speciale er de socialt belastede områder, som vi empirisk tager afsat i, Mjølnerparken, ydre og indre Nørrebro. Disse områder har været betragtet som ghettoområde i adskillige år. I 2021 blev Mjølnerparken strøget af listen, da de var en del af hård ghetto² og betegnes nu som omdannelsesområde (BI, 2021). Konkret har vi valgt at lave et casestudie som er placeret

¹ “Der er slået huller i danmarkskortet” er fra den forhenværende statsminister Lars Løkke Rasmussens nytårstale (2018)

² Beboere i Mjølnerparken har valgt at lægge sag an mod Transport- og Boligministeriet, da de føler sig diskrimineret som følge af ghettoloven. Se henvisningen i litteraturlisten

indenfor de nævnte lokalområder i København som med andre ord kan betegnes som Nørrebro og Nordvest-kvarteret.

Til casestudiet har vi også været inspireret af sociologen Hakan Kalkans feltarbejde (2021) på Nørrebro af unge etniske mænd som lever på kanten af samfundet og kommer fra fattige familier med ringe social, kulturel og økonomisk kapital, og som viser grundlæggende, at marginaliseringsprocessen starter i en tidlig alder, og at der ikke er taget hånd om problemet i den tidlige alder. Hakan Kalkan vil i vores analyse/speciale fungere som en "diskussionspartner for os.

For at kunne gå dybden i socialpædagogisk arbejde og indsatsers betydning for børn og unge, har vi valgt Sjakket som ligger på Nørrebro. Sjakket er et socialpædagogisk inklusionsprojekt som hovedsageligt hjælper kriminalitetstruede unge i alderen helt ned til 4-årsalderen og op til 17 år. For at forebygge fremkomsten af kriminalitet og dens konsekvenser og komme kriminaliteten til livs, gør Sjakket et større arbejde ved blandt andet at inkludere familierne i deres arbejde. Dette vil vi komme nærmere ind på i afsnittet case, hvor vi præsenterer Sjakket.

1.2. Problemfelt

Hvad der karakteriserer de udsatte boligområder og dets familier, har Center for Boligsocial Udvikling (CBFU) kortlagt i en rapport, *Fokus på sårbare familier i udsatte boligområder: En kortlægning af problemstillinger og indsatser*. CBFU overordnede formål er at undersøge effekten af sociale indsatser i udsatte boligområder og indsamle erfaringer både nationalt og international (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s.2). Rapporten kortlægger omfanget af vulnerable familier og børn i udsatte boligområder, hvilke udfordringer familierne har samt hvilke indsatser, der findes i det boligsociale arbejde målrettet denne målgruppe (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 4). Ifølge CBFU er familierne karakteriseret ved komplicerede problemstillinger - for at udvælge et af disse problemer - er, at forældrene er arbejdsløse og isolerede fra samfundet (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 24). Dette har en påvirkning på deres børn. Undersøgelsen viser videre, at 37 % af alle børn og unge i udsatte boligområder, er i særlig risiko for at komme ind i en negativ udvikling.

Med udgangspunkt i en definition, som er opstillet i en rapport fra SFI, *Udsatte børnefamilier i Danmark* (Laustsen, Mette m.fl. 2010), kan CBFU konstatere ud fra SFI's definition, at 37 %

af alle børn og unge i udsatte boligområder er 'i særlig risiko' for at komme ind i en negativ social og personlig udvikling (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 6; 9; 13). Hvis et barn har tre eller flere risikofaktorer, betegnes det som 'i særlig risiko' for at komme ind i en negativ udvikling. For at nævne tre af disse fem risikofaktorer er: at mor er på kontanthjælp, at mor ingen uddannelse har eller kun har færdiggjort grundskolen og mors boligforhold. (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 13).

Vi ønsker derfor i dette speciale at gøre opmærksom på, at når tre af disse risikofaktorer er til stede, er der en større chance for at barnet kommer i negativ udvikling jf. holistiske tilgang, da mor har stor indflydelse på barnets opvækst. Derfor mener vi, at det er vigtigt med tidlige forebyggende indsatser, da det har betydning for barnets opvækst i forhold til livchancer og livsduelighed. En negativ udvikling kan være manglende livsduelighed, der ifølge Det nationale forskningscenter for velfærds (SFI) notat fra 2016, med titlen *livsduelighed*, afhænger livsduelighed af mange faktorer og udvikles gennem den tidlige barndom, som blandt andet viser, at der er forskel på de 3-åriges personlige egenskaber, sociale kompetencer og sproglige udvikling i forhold til mors socioøkonomiske ressourcer. Og at børn, som blandt andet var sprogligt bagud i forhold til jævnaldrende i 3-års-alderen, klarede sig dårligere ved 9. klasses afgangseksamen (Deding m.fl., 2016, s. 8). Vi uddyber definitionen af livsduelighed fra SFI længere nede i vores analysedel.

Som resultaterne i SFI's notat og andre nye udgivelser (Rambøll Management Consulting, Aarhus Universitet & Syddansk Universitet, 2016) som SFI har gennemgået, viser resultaterne at indsatser der har fokus på børn udvikling, kan forskelle i børns kompetencer og egenskaber måles allerede tidligt i barndommen, hvilket bekræfter, at dele af børns livsduelighed grundlægges tidligt i livet. Tanken er på at styrke børns livsduelighed og reducere den sociale forskel blandt små børn og forskelle i livsduelighed, bør børn støttes tidligt i livet (Deding m.fl., 2016, s. 53).

1.3. Eksisterende forskning

Jævnfør ovenstående vil vi i dette afsnit fremlægge eksisterende forskning på området om ungdomskriminalitet i socialt udsatte boligområder og hvad litteraturen siger om effekten af forebyggende indsatser.

1.3.1 Udsatte unge og kriminalitet

Maria Bislev og Kim Møller der blandt andet forsker i kriminologi, som er en tværvidenskabelig disciplin der beskæftiger sig med kriminalitet som socialt fænomen, med dens årsager og bekæmpelse, kredser ind på udsatte unge og kriminalitet og fremsætter, at udsathed og kriminalitet hænger statistisk sammen, dvs., der ikke er tale om en direkte årsagssammenhæng, men er forbundet med flere forhold, der har betydning, og som tenderer til kriminalitet. Det er forhold som lav begavelse og selvkontrol, kriminelle venner, forældres inkonsekvente opdragelsesstil, omsorgssvigt, vanskeligheder i skolen og gadeorienteret livsstil, belastet boligområde med ringe social kontrol, fattigdom og arbejdsløshed (Bislev & Møller, 2015, s. 209).

Som vi tematiserede tidligere om forebyggende foranstaltninger og effekt af unges overgang til voksenlivet, modtager udsatte børn og unge mellem 12 og 17 år dobbelt så mange forebyggende foranstaltninger som udsatte børn og unge under 12 år, undersøgelsen viser desuden, at voksne over 18 år får flere forebyggende foranstaltninger end udsatte børn under seks år (Axelsen, citeret i Erlandsen, 2015), hvis forebyggelse skal have effekt, skal der sættes ind så tidligt som muligt og at enkeltstående indsatser kun har begrænset effekt og kan tilmed have negative effekter (Erlandsen 2015, s. 237). Dansk forskning i forebyggende foranstaltninger for udsatte børn og unge er ret nyt, og starter omkring 2000, Socialforskningsinstituttet, Det Nationale Forskningscenter for velfærd, (Erlandsen, 2015, s. 237) konstaterede dengang, at den eksisterende viden var meget begrænset; i perioden fra 1998-2001. De konstaterede blandt andet, at den hyppigst forebyggende foranstaltning var aflastning (65%). Viden om forebyggende foranstaltninger af børn i de tidlige år synes derfor at være ret nyt og mangelfuld.

1.3.2 Forskning på kriminalitetsområdet

I det kommende afsnit viser nedenstående forløbsundersøgelser konsekvensen af at vokse op i fattigdom og udsatte boligområder.

Kohortestudie - fattigdom i sammenhæng med selvkontrol og kriminalitet

Et studie fra Dunedin i New Zealand med titlen: *Dunedin Multidisciplinary Health and Development Study: oversigt over de første 40 år med øje for fremtiden*, er et multidisciplinært studie af børn i 3 års-alderen der viser, at der findes studier af børn, der kan vurdere om disse børn bliver antisociale eller kriminelle senere i deres opvækst.

Dunedin-studiet, har påvist, at børn der vokser op i fattigdom, klarer sig langt dårligere senere i livet. Grundlæggeren og psykologen Phil Silva, i Dunedin-studiet, har arbejdet med udvikling og psykologisk vurdering siden 1972. I studiet deltager de samme mennesker i psykologiske test og indgår i en lang række biologiske test. Resultatet er et langt multidisciplinært studie, der i fuldt omfang viser, hvordan krop og psyke hænger sammen. Siden 1972-nu, i Dunedin, New Zealand, er der foretaget en længdesnitsundersøgelse på 1037 børn (Poulton, Moffitt & Silva, 2015, s. 679). Ud fra denne undersøgelse, viste det, at allerede ned i 3-5-årsalderen, kunne det ses om børnene udviste om de havde en god selvkontrol. I undersøgelsen måles selvkontrol ud fra impulsivitet, hyperaktivitet, følelseskontrol, opmærksomhed og vedholdenhed. En god selvkontrol er med til at børnene vil klare sig godt i det voksne liv i forhold til økonomi, socialt og helbred. I undersøgelsen fandt forskerne ud af, at selvkontrol kan blive påvirket af om børnene er vokset op med gode eller dårlige socioøkonomiske vilkår. Fattigdom kan være faktorer til at børnenes selvkontrol er dårlige, dette skyldes at i forbindelse med opvækst i fattigdom, medfører det en form for stress der belaster børnenes psykologiske og biologiske selvkontrol. Manglende selvkontrol kan i sidste ende blandt andet føre til at de unge ender i kriminalitet (Viuf, 2020, s. 22).

Lige fra begyndelsen har Dunedin undersøgelsen haft samfundsmæssig indflydelse, der har vist sig i den multidisciplinære undersøgelse af børns udvikling og børns sundhedspolitik i New Zealand (Poulton, Moffitt & Silva, 2015, s. 687; 692). Dette studie viser, at andre videnskaber har betydning for at forstå og forklare sociale problemer. Ejrnæs & Monrad hævder (2017, s. 72-75) at årsager til sociale problemer også er forklaringer fra andre videnskaber og kan derfor være betydningsfulde for at forstå sociale problemer (Ejrnæs & Monrad, 2017, s. 72-75). Forklaringer fra andre videnskaber har således givet inspiration til tidlig indsats af børn i en tidlig alder. Hvordan vi kan tilrettelægge forebyggende foranstaltninger, samt forstå og forklare sociale problemer, idet dette studie henter sin viden fra flere videnskaber i sit multidisciplinære tilgang og samarbejde med andre fagprofessioner.

I Danmark er man også opmærksom på at genetiske, psykologiske og sociale faktorer har indflydelse på børns opvækst Ifølge Socialstyrelsens vidensportal på det sociale område kan både individuelle og kontekstuelle faktorer øge et barns risiko for at udvikle adfærdsproblemer. Kontekstuelle risikofaktorer i børnenes og de unges omgivelser er blandt andet: fattigdom, de socioøkonomiske forhold i hjemmet, mangelfulde forældrefærdigheder

og dårlig opdragelsespraksis, manglende deltagelse i skolen, antisociale venner, kriminelle subkulturer og ingen prosociale bekendte. Individuelle risikofaktorer er blandt andet: vanskeligt temperament, mangelfulde sociale kompetencer og negativ selvopfattelse (Hjortebjerg, 2017).

Kriminalitet og etniske minoriteter

Da vores målgruppe ligger indenfor etniske minoriteter med få ressourcer og risiko for negativt netværk m.v., har vi derfor søgt på beslægtede undersøgelser.

En ny rapport fra 2019, *Kriminalitet og etniske minoriteter*, med temaer i tre dele, hvor vi tager afsæt i delrapport tre omhandlende "*Et bud på forebyggende indsatser*", med tre potentielt kriminalpræventive indsatser. Rapporten beskriver målgruppe, indsatsmetode og virkemiddel og særlige processer, der igangsættes gennem indsatserne, som de vurderer, kan have en positiv effekt for de børn, unge og familier, indsatserne retter sig mod dybdegående indsatsbeskrivelser. Delrapport tre giver indsigt i og inspiration til det praktiske, kriminalpræventive arbejde med etniske minoritetsunge. Delrapporten er på det kriminalpræventive arbejde i praksis med udgangspunkt i eksisterende evalueringer og metodebeskrivelser af vellykkede kriminalpræventive indsatser der består af otte punkter.

Vi opsummer nogle principper, af kriminalpræventive indsatser som de anbefaler: At kriminalpræventive indsatser starter **tidligt** i børnenes eller de unges liv, da mulighederne for grundlæggende og varige forandringer besværes med alderen. At man anlægger et **helhedsorienteret** blik på den unges situation, så den unge støttes i alle af hverdagslivets arenaer. At kriminalpræventiv indsats **forankres lokalt** således, at den pågældende kommune, forening, boligområde får ejerskab over indsatsen, og bliver bæredygtig. At der etableres i et **tværfagligt** samarbejde mellem forskellige, relevante aktører, herunder kommunale forvaltninger, skole- og fritidsordninger, politi, frivillige eller boligorganisationer. At kriminalpræventiv indsats har et **interkulturelt fokus**, det vil sige med kulturel selvrefleksivitet og blik for kulturelle forskelles betydning for indsatsens proces og virke. At kriminalpræventive indsatser arbejder familiebaseret eller med at inddrage den unges familier i indsatsens formål, proces og virke. At kriminalpræventive indsatser arbejder **relationsorienteret** på at styrke relationelle bånd internt mellem de unge, forældre og medarbejdere, for eksempel ved brug af rollemodeller. Og at kriminalpræventive indsatser

arbejder **langsigtet**, det vil sige både som langvarige indsatser og som indsatser med langsigtet virkning for de unge (Nielsen, m.fl., 2019).

Nielsen m.fl. præsenterer i ovenstående principper tre indsatser, der med forskellige pædagogiske midler og sociale sfærer søger at skabe forandring for etniske minoriteter. De tre indsatser Nielsen m.fl. anbefaler er:

1. **gruppebaseret beskæftigelsesindsats**, der træner unge med etnisk minoritetsbaggrund i at have et fritidsjob og sidenhen brobygger dem til almene fritidsjob, som de anser indsatsen som potentielt kriminalpræventiv, da de unge gennem fritidsjobtræningen opnår succesoplevelser, der styrker deres tro på egne evner og fremtidsmuligheder samt tilbyder dem en positiv, social identitet, fritidsjobbet og det positive fællesskab. Dette medfører, at handlealternativ for de unge, hvorved risikoen for alternative fællesskaber og illegitime aktiviteter mindskes.

2. **Forældregrupper** er et gruppeforløb for forældre der er flygtninge, i fællesskab med en mentor, kan diskutere og reflektere over emner indenfor familieliv, børneopdragelse, kulturforskelle og normer som nye medborgere i Danmark.

3. **Aktiveringsbaseret indsats**, hvor børnene og de unge kan komme i de eksisterende idrætsforeninger, der ligger i de udsatte områder. Her får de gavn af positive oplevelser igennem sporten, hvoraf de også tilegner sig den disciplinering qua sport (Nielsen, m.fl., 2019)

Nielsen, Klement og Vitus vurderer med udgangspunkt i tidligere indsatser og anbefalinger samt med baggrund i sociologisk, kriminologisk og psykologisk teori, at disse indsatser hver især potentielt formår at igangsætte positive processer, der kan styrke og udvikle målgruppen både inden for og uden for indsatsens regi. De anbefaler derfor andre praktikere at lade sig inspirere af disse tre indsatser i det kriminalpræventive arbejde. I den videre søgen i dette specialprojekt har vi udvalgt at se på aktiviteter for unge i udsatte områder i København, for at få et indblik i det specifikke område Nordvest.

Nordvest-undersøgelsen

Sociologen Aydin Soei har foretaget en undersøgelse for Områdefornyelse Nordvest Københavns Kommune i 2021 med titlen *Nordvest- undersøgelsen: Sociale overdrivelser og fritidsliv blandt unge i Københavns Nordvestkvarter*. Hovedkonklusionen i rapporten viser, at

størstedelen af unge i Københavns Nordvestkvarter er i gang med en uddannelse, dyrker fritidsaktiviteter og er i job, men de unge selv overdriver i høj grad, hvor normalt det er som ung at leve et gadeorienteret og risikobetonet liv i bydelen. De unge underdriver omvendt, hvor stor en andel af bydelens unge, der er kommet i gang med en uddannelse efter folkeskoletiden. Overdrivelser af kriminalitet og gademiljø er ifølge denne undersøgelse overdrevent.

Sociologisk feltarbejde af unge kriminelle på Nørrebro

I specialet har vi reflekteret over, om disse principper realiseres og praktiseres i det sociale arbejdes felt med kriminalitetstruede unge, da vi i forvejen havde en tese om at tidlige og langvarige indsatser har positiv effekt. Alle ovennævnte undersøgelser er af aggregeret datamateriale. Vi har suppleret vores litteraturgennemgang med et feltarbejde, der kan give en beskrivelse og forståelse af, hvordan nogle unge ender i kriminalitet.

Vi har derefter undersøgt hvilke indsatser der findes på området i forhold til kriminalitet hvor Sjakket er placeret.

Hakan Kalkan 2021

I følgende afsnit vil vi præsentere Hakan Kalkans sociologiske feltarbejde der viser de kriminelle processer der finder sted på gadeplansniveau. Hakan Kalkan indledte sit feltarbejde af gadelivet blandt unge marginaliserede mænd fra Nørrebro, i 2006 og forløb gennem ni år. Kalkans forskning er sidenhen udgivet som bog (Kalkan, 2014, s. 8). Bogen, *Veje til Respekt* (2021), er baseret på hans sociologiske disputats fra samme år (2021).

Kalkan tager hovedsagelig afsæt i det interaktionistiske vinkel og interagerer sammen med de unge på gadeplan. Han sympatiserer med disse unge mænd og har dyb forståelse for deres livsvilkår. Kalkan er selv en del af miljøet og har oplevet det på egen krop.

Feltarbejdet bygger på deltagende observation i gadelivet og herunder på samtaler med de unge. Dette fællesskab af unge mænd startede med at udgøre ca. 50-100 mænd. Senere var tallet oppe på 210 mænd, inklusive informanter (Kalkan, 2014, s. 8).

Efter at have levet blandt de unge mænd på gaden gennem ni år, viser Hakan Kalkan i sociologiske analyser, hvordan følelsen af fremmedgørelse og manglende anerkendelse fra det dominerende samfund driver de unge mænd ud i et sideløbende gadeliv; et liv med

stoffer, kriminalitet og vold, der er præget af maskulinitet inspireret af gangsteren og amerikanske billeder af ghettolivet (Kalkan, 2021b, s. 19).

Som tidligere nævnt anvender vi Hakan Kalkan i specialet som vores "diskussionspartner", da han har en stor indsigt i gadekulturen på Nørrebro og vil derfor både bidrage til at forklare konsekvensen af en opvækst i et socialt udsat boligområde og deraf risiko for at blive en del af en kriminel gadekultur og endvidere give en forståelse for relevansen for Sjakkets inklusionsprojekt i Københavns Nordvest kvarter som kriminalitetstruede hjælper børn og unge på rette vej.

1.3.3 Forebyggende foranstaltninger og effekt

Torsten Erlandsen der blandt andet forsker i kriminologi, har i en rapport, *Forebyggende foranstaltninger for udsatte børn og unge*, gennemgået udviklingen af den nyeste forskning i forebyggende indsatser de sidste 10 år, som viser, at forebyggende indsatser har en vis positiv effekt, til trods for at den er beskedet (Erlandsen, 2015, s. 239). SFI har ligeledes i en rapport, *God praksis i forebyggende arbejde*, undersøgt effekten af forebyggende foranstaltninger hvor der fokuseres på familierettede foranstaltninger af børn og unge (Laustsen m.fl., 2013, citeret i Erlandsen 2015, 238). Her afdækker undersøgelsen to hovedområder i den kommunale indsats, som er, 1: familiebehandling og tidlig indsats, 2: unges overgang til voksenlivet. Undersøgelsen viser, at overgangen til voksenlivet er højprioriteret, og udsatte unge mellem 12 og 17 år i 2011 får dobbelt så mange forebyggende foranstaltninger som udsatte børn og unge under 12 år (Erlandsen, 2015: 236; 238-239). Den skæve fordeling af børn og unge må antageligt være, at et socialt problem først bliver synligt i den unges alder til voksen og politisk interesse for disse udsatte unge.

SFI's rapport viser endvidere, at der ikke kan konstateres en samlet udvikling for de 5-17-årige med hensyn til deres adfærdsmæssige problemer (Laustsen m.fl., 2013, citeret i Erlandsen, s. 239). Sundhedsplejersken Inga Axelsen som forsker i forebyggelse af børn, viser den foreliggende danske forskning i forebyggende foranstaltninger for udsatte børn og unge, at der ikke findes eksempler på forebyggende foranstaltninger, som lever op til de krav som Axelsen fandt centrale for en positiv effekt af forebyggende foranstaltninger (Axelsens, citeret i Erlandsen, 2015, s.239).

Axelsen foreslår derfor, at hvis forebyggelse skal have effekt, skal der sættes ind så tidligt som muligt, og være en kompleks intervention på flere niveauer samtidigt, da enkeltstående indsatser kun har beskedne effekt og kan følgelig have negative effekter. De centrale indsatser som Axelsen nævner, skal være rettet mod den enkelte, mod familiens relationer og indre liv, mod familiens sociale situation, mod centrale grupperinger; venner, skoleklassen m.m., og mod etablering af ressourcer i det lokale miljø og at indsatsen skal ske i nærmiljøet, som børnehaven, skolen, fritidsaktiviteter m.m. Endvidere er en omhyggelig og præcis problembeskrivelse og problemanalyse også afgørende for en positiv effekt, inden der iværksættes en intervention (Erlandsen, 2015, s. 237).

Ovenstående undersøgelse afdækker den kommunale indsats og rækker over et bredt spektrum af indsatser og dens effekter. De giver et overordnet billede af at holistiske tilgange har betydning for at have effekt. Udover hvilke indsatser der har en effekt, ønsker vi endvidere at undersøge, hvorfor nogle unge ender i ungdomskriminalitet og derfor bliver relevansen at søge viden indenfor kriminalitetsområdet.

Følgende undersøgelse er fra Socialstyrelsen, der formidler viden og anbefalinger på det sociale område, her afdækker de specifikt den kriminalpræventive indsats. Fælles for alle undersøgelser er at familiemæssige og individuelle forhold spiller en rolle. Og alle undersøgelser taler for, at det er afgørende at forebyggende indsatser starter tidligt. Ifølge Socialstyrelsen (2022), er det relevant at se på de tungtvejende risikofaktorer, når man arbejder forebyggende med kriminalitet blandt børn og unge. Her er det relevant at se på de tungtvejende risikofaktorer, der kan øge børn og unges sandsynlighed for at ende i en kriminel løbebane. Tilsvarende er det relevant at arbejde med de beskyttelsesfaktorer, der minimerer børn og unges risiko for at begå kriminalitet. Disse risiko- og beskyttelsesfaktorer fremhæver, at det særligt er de familiemæssige og individuelle forhold, der har en afgørende betydning for, hvorvidt et barn udvikler en kriminel adfærd. For at opnå en vellykket forebyggende eller behandlende indsats, er det afgørende, at den starter tidligt, og at den bygger på samarbejde mellem de forskellige aktører, som er i kontakt med barnet eller den unge. Det er desuden vigtigt at opnå et kendskab til de kriminalitetstruede børn og unges risikofaktorer og behov samt den kontekst med familie, skole, venskaber og fritidsaktiviteter, som udgør deres hverdag (Socialstyrelsen, 2020).

På SFIs hjemmeside ses risikofaktorer endvidere uden for familien og personen: Skolegang, kammerater med kriminel adfærd og kendskab til risikomiljøer, boligområder, stemping, fattigdom og arbejdsløshed.

1.3.4 Kontekstualisering af specialeprojektet

Ovenstående forskningsundersøgelse belyser virkning af når udsatte børn og unge vokser op i socialt udsatte boligområder og er i risiko for at ende i ungdomskriminalitet. Samt at der findes adskillige forebyggende indsatser og foranstaltninger der omfatter forebyggelse af kriminalitet samt risikofaktorer, psykologiske og biologiske retninger, samt miljø- og samfundsorienterede foranstaltninger, men der findes ikke langvarige forløb af indsatser der retter sig mod børn og unge og er derfor mangelfuldt i litteraturen.

Ud fra det newzealandske Dunedins multidsicplinære undersøgelse af multidimensionelle årsager til, hvordan børn der vokser op i fattigdom, kan medføre til asocial adfærd og lav selvkontrol og konsekvenser deraf som udvikles senere i børns voksenliv, belyses det at det er relevant der etableres indsatser tidligt i barnets opvækst for at barnet ikke vokser op med de risikofaktorer der er for at ende i kriminalitet. Der er mange forskellige foranstaltninger der retter sig mod udsatte børn og familier, nogle af dem er for korte som vores gennemgang også viser. Det skal ikke forstås på den måde, at det at vokse op i et socialt udsat boligområde er direkte årsag til ungdomskriminalitet, men at der er mange forhold der skal tages i betragtning for at danne sig et helhedssyn af sociale fænomener som ungdomskriminalitet udgør.

Vores speciale har relevans, da vi undersøger indsatser rettet mod tidlig forebyggende indsatser af børn og unge *før* de bliver en sag. Vores viden kan bidrage til, hvilke indsatser der har effekt og betydning for kriminalitetstruede udsatte børn og unge. Derudover tager vi udgangspunkt i primær empiri af pædagoger og andre fagprofessionelle som arbejder med denne problematik som det ovenfor beskrevne for en forbedring af nuværende indsatser for andre fagprofessionelle og politikere. Denne viden vil bidrage til forskningen.

1.4. Teoretisk forståelse

For at undersøge vores problemfelt, vil vi i dette speciale benytte os af fire teorier, der på hver deres måde kan hjælpe os med at få en forståelse for de børn og unge, der vokser op i sociale udsatte områder og er i risiko for at havne i kriminalitet. Derudover kan teorierne

hjælpe os med at forstå hvordan Sjakkets forbyggende indsatser har en vigtig betydning for børn og unge i socialt udsatte boligområde.

Den franske sociolog Loic Wacquants teori om territorial stigmatisering (Larsen, Delica & Mathiesen, 2013; Delica & Hansen, 2014), kan hjælpe os med at undersøge den stigmatisering børn og unge kan opleve ved at vokse op i et socialt udsat boligområde, da mange af Sjakkets brugere hovedsageligt kommer fra Mjølnerparken.

Pierre Bourdieus begreber om kapitaler og habitus (Wilken, 2010, s. 59) er med til at give os en forståelse og forklaring omkring børn og unges handlinger og hvordan deres habitus og kapitaler, og de felter de begår sig i, har betydning for deres vej ind i voksenlivet.

Erwin W. Goffmans stigmatteori kan bidrage til at forstå hvordan Sjakket af stigmatisere dem der kommer i Sjakket. Brugere der kommer i Sjakket får anerkendelse, som de ikke modtager i det omgivende samfund på grund af deres etnicitet. (Greve, 2015, s 34). Etnicitet kan føre til processuel stigmatisering.

Med Axel Honneths anerkendelsesteori kan vi bruge Honneth i de individuelle tilgange som Sjakkets anerkendende socialpædagogiske tilgang har. Og i den forbindelse har vi tænkt at placere teorien på samfunds- og individniveau.

1.5. Præsentation af empiri og Sjakket som en case

Det udredte empiriske materiale i specialet udgør Sjakkets dokumenter og hjemmeside, samt interview med lederne i Sjakket, Bayat og Keblawi. Andet datamateriale vi også har anvendt, er fra *Københavns Kommunes effektrapportering gældende fra 2016*, der viser Sjakkets resultater i et komparativt perspektiv sammenholdt med andre indsatser i området. Sjakket er en specialpædagogisk indsats. Vi retter vores opmærksomhed på Sjakket som en case med henblik på at fordybe os.

1.5.1. Case: Sjakket på Nørrebro

Sjakkets historie

I 1991 blev Sjakket dannet som en institution, der foretog opsøgende arbejde for gadebørn og udsatte unge. Sjakket opnåede at få en lille bevilling fra Socialministeriet, men blev i høj grad drevet af frivillige. Gennem lidt støtte fra Københavns Kommune lykkedes det for Sjakket i 1995 at skaffe midler til at købe fabrikken på Skaffervej på Ydre Nørrebro i København.

Planen var oprindelig, at lokalerne skulle bruges til produktion, der kunne skaffe arbejde til udsatte unge. Det udviklede sig dog i en anden retning. Efter at kommunen havde anerkendt Sjakket som en selvejende institution, der arbejdede for udsatte unge under 18 år, blev der sat et større fokus på det pædagogiske arbejde. I de efterfølgende år blev der foranstaltet en række diverse pædagogiske aktiviteter. Der blev foranstaltet skoleundervisning for børn og unge, der ikke kunne følge den almindelige skolegang. Skoleundervisning er i dag erstattet med lektielæsning og lektiehjælp til børn mellem 6 og 13 år (Elvang m.fl., 2021 s.1; Elvang m.fl., 2021 s 12).

Sjakkets inklusionsforståelse og pædagogiske tilgang med børn og unge

Elvang m.fl. (2021, s. 9) har forfattet bogen *Helt fra koncepterne: Om Sjakkets inkluderende pædagogik*. Inklusion af børn og unge i skole, uddannelse og arbejdsliv – de fleste med anden etnisk baggrund end dansk. Elvang m.fl. vælger at bruge ordet inklusion i stedet for integration, fordi integration efter Sjakkets og mange andres opfattelse ofte har en negativ konnotation, særligt når der tales om mennesker med anden etnisk baggrund end dansk. Og fordi den pædagogiske inklusionsforståelse tydeligt kommer til udtryk i Sjakkets arbejde med børnene (Elvang m.fl., 2021, s. 9). For at blive reelt inkluderet kræves det i dette arbejde med børnene, at barnet bliver set og hørt af omgivelserne på sine egne præmisser. Det handler om at udvikle selvtillid og selvværd. Selvtillid opnår den enkelte, når man ved, at man er god til noget – til eksempel at læse. Selvværd handler om noget andet; det handler om, hvorvidt man oplever, at andre tillægger én værdi – at man er anerkendt som person, at man betyder noget godt i fællesskabet, at man kan handle ud fra de dannelsesidealer, man som person har udviklet (Elvang m.fl., 2021, s. 34). Samlet set er det den form for inklusionsforståelse Sjakkets arbejde udgør. Sjakket ønsker at danne børn og unge til at være handledygtige, vidende og ansvarlige mennesker, der både har selvtillid og selvværd - dette med udgangspunkt i det fællesskab Sjakket repræsenterer, men med henblik på det danske samfund som helhed (Elvang m.fl., 2021, s. 35). Sjakkets Inklusionsforståelse er målet ikke alene tilpasning til danske værdier, normer og kultur, men også det enkelte menneskes dannelse. Når en person dannes, forbliver værdierne ikke tilpasning, men indoptages som noget, der reelt bliver en del af personen selv, som er dannelse (Elvang m.fl., 2021, s. 33). Ud over dannelse er Sjakkets vigtigste og fornemste opgave uddannelse - at de unge får en uddannelse. Man vil også

inkludere de unge i systemerne, som blandt andet uddannelsessystemet (Elvang m.fl., 2021, s. 57).

Sjakket organisatorisk

Sjakket har en driftsoverenskomst med Socialforvaltningen i Københavns Kommune om at drive et socialt tilbud rettet mod børn mellem 6 og 13 år. Og et samarbejde med Beskæftigelsesforvaltningen i Københavns Kommune om pædagogiske fritidsjobs rettet mod de 15-17-årige og et samarbejde med Borgercenter Børn og Unge. Sjakket fungerer som brobygger mellem myndigheder, sagsbehandlere og involverede familier. Sjakket modtager årligt et beløb fra Sikker By til brug for kriminalpræventiv indsats (Elvang m.fl., 2021 s.14). Hvorfor vi antager, at kriminalitet flourer i området. Vi har derfor undersøgt kriminalitet i området. En undersøgelse fra 2021, med titlen *Nordvest-undersøgelsen: Sociale overdrivelser og fritidsliv blandt unge i Københavns Nordvest kvarter*, viser denne undersøgelse, som citeret af den forhenværende borgmester Ninna Hedeager Olsen fra Enhedslisten (EL) at: *Dele af byen Nordvest lider under et ufortjent dårligt rygte og en stigmatisering.*³ Ud fra denne undersøgelse ønsker vi at behandle territorialt stigma i analysen.

Sjakkets brugere

Sjakket hører til på Nordvest i København, og henvender sig primært til børn og unge derfra, men også fra andre dele af København. De fleste brugere af Sjakket har en palæstinensisk baggrund, men der kommer også mennesker med anden etnisk baggrund, heriblandt dansk (Elvang m.fl., 2021 s.12). Ifølge vores informant Khosrow har 85 procent af brugerne palæstinensisk baggrund og de resterende 25 har 34 forskellige nationaliteter.

I dette speciale er målet at undersøge, hvorledes Sjakket fremfører deres argumenter for, hvad der bevirker at nogle børn og unge begår kriminalitet og hvad der bevirker at nogle afstår

³ Dele af vores by lider under et ufortjent dårligt rygte og en stigmatisering. Det smitter af på de unges opfattelse af sig selv. Heldigvis viser en ny undersøgelse, at de unge i Nordvest er langt bedre end deres ry. Men undersøgelsen kalder samtidig på handling, så de negative fordomme ikke bliver til en selvopfyldende profeti.

Ninna Hedeager Olsen (EL), Teknik- og miljøborgmester

<https://www.kk.dk/nyheder/ny-undersogelse-viser-alvorlige-fordomme-blandt-unge-i-nordvest>

fra at begå kriminalitet. Samt hvilke risikofaktorer som Sjakkets medarbejder og de risici der kan drive de unge ud i kriminalitet. Samt at arbejde ud fra de beskyttelsesfaktorer som Sjakkets mener beskytter unge mod kriminalitet.

Hvorfor vi har valgt Sjakkets som case til vores speciale, det er fordi, at Sjakkets er en atypisk case (Flyvbjerg 2010, s. 475: 487). Sjakkets har en særpræget karakteristika og er præget af sin lange historie på Nørrebro. Vi har kendskab til, at der findes andre sociale indsatser i København og en klarhed over, hvilken betydning det kan have for vores speciale. Det godtgøres ved at undersøge effektevalueringer af Sjakkets i forhold til andre sociale indsatser i Københavnsområdet (Københavns Kommunes effektevaluering, 2016, s. 54)

Sjakkets viden, erfaringer og arbejde med udsatte og kriminalitetstruede børn og unge de sidste 20 år danner grundlag for dette speciale og besvarelsen af problemformuleringen.

1.6. Problemformulering

På hvilke måder argumenterer Sjakkets for at dere

s tidlige forbyggende indsatser har betydning for at børn og unge, til trods for, at de vokser op i sociale belastede områder, kommer til at afstå fra kriminalitet?

Kapitel 2 -Teori

I dette afsnit vil vi præsentere og gennemgå specialets teoretiske udgangspunkt. Det teoretiske perspektiv i vores første del af analysen, er med udgangspunkt i de børn og unge der vokser op i socialt udsatte boligområder, hvor vi har undersøgt hvorfor de er i risiko for at havne i kriminalitet og hvilke faktorer der gør sig gældende. Til dette har vi valgt tre teorier i form af Axel Honneths anerkendelsesteori, Pierre Bourdieus kapitalteori og Loic Wacquants teori om territorial stigmatisering.

I den anden analyse del bygger vores teoretiske perspektiv på at opnå en dybtgående forståelse for det sociale arbejdes betydning i forhold til tidlig forebyggende indsatser. Og deraf forståelser for det kriminalitetsforebyggende inklusionsarbejde Sjakket udfører. Vi vil ydermere bruge teorierne til at forstå problematikken omkring misforståelser når to kulturer mødes og den "oversættelse" der finder sted i socialt arbejde og til at forstå det helhedsorienterede forebyggende arbejde for kriminalitet i udsatte områder.

Vi har i vores analyse valgt at forklare vores teorier løbende når de bruges til at understøtte vores empiri.

2.1. Honneths anerkendelsesteori

Samfundsvidenskaben har historisk været, og er det stadig, optaget af det gode liv. I forhold til anerkendelse er det muligt for at forstå hvad det gode liv er som Sjakket mener er det gode liv for familierne.

Det gode liv er funderet i en normativ tilgang, hvad der menes, bør være et godt liv, set ud fra individet såvel som samfundet mener er et godt liv for mennesket (Greve, 2015, s. 20).

Solidaritet og sammenhængskraft kan også anskues i relation til og i forståelsen af anerkendelse. Anerkendelse kan indgå i såvel nære menneskelige relationer som i retten til at være lige berettiget individer, der træffer egne beslutninger i et samfund. Et centralt spørgsmål er her, hvad der skal forstås ved dels at blive anerkendte og anerkende andres ønsker og behov. Herunder modsatrettede interesser kan afvejes når der er forskellige forståelser og ønsker til en bestemt udvikling (Greve 2015, s. 29).

I Honneths anerkendelsesteori ses tre anerkendelsessfærer: privatsfæren, retslige sfære og solidariske sfære. I alle tre sfærer ses individets forhold til sig selv i tre former: selvtillid, selvværd og selvagtelse. Disse forhold opnås ved anerkendelse i individets individuelle sfærer.

I privatsfæren opnås anerkendelse fra nære relationer i form af familie og venner som ses i form af værdsættelse og kærlighed. Når anerkendelsen opnås i den sfære, vil resultatet være selvværd og selvtillid hos individet. Den retslige sfære opnås igennem loven i form af at have samme rettigheder som andre i samfundet. Ved anerkendelse opnår individet selvrespekt og evnen til at anerkende sig selv. Anerkendelse i den solidariske sfære opnås igennem relationer og netværk i samfundet. Det ses for eksempel i form af fritidsaktiviteter eller at individet er en del af 'det danske samfund'. Ved at indgå i et fællesskab, opretholder individet sit selvværd og øger deraf individets egen værdsættelse.

Det er nødvendigt for et individ med anerkendelse, da det er nødvendigt for udvikling og selvværd. Dog mener Honneth, at et individ sagtens kan være en del af et samfund, som for eksempel det danske samfund, men det er nødvendigvis ikke sikkert at individet føler sig som en del af dette.

Ensomhed og fællesskab. Af Lene Vendelbo og Morten Hasselbalch 2021

Med afsæt i kritisk teori og Axel Honneths anerkendelsesteori (Juul & Bransholm, 2012, s. 417) ønsker vi at gennemføre en kritisk analyse af samfundets opførsel over for udsatte mennesker ud fra den antagelse om, at de bliver fastholdt i deres udsathed og at det i høj grad er et resultat af samfundets og mediernes "krænkende adfærd af "dem og os", der stigmatiserer disse unge mennesker der bor og lever i Nordvest.

2. 2. Bourdieus kapitaler og habitus

Bourdieu har i sin forskning udviklet en række begreber, hvoraf vi i dette speciale bruge to af dem, som er habitus og kapitaler. Bourdieu mener at når man kender til et individs kapitaler, så ved man hvilken habitus denne har og deraf kan man forklare hvorfor individet gør som det gør og på hvilket grundlag (Wilken 2010, side 57).

Bourdieu tager afsæt i fire kapitalformer, der ses ved: økonomisk kapital, kulturel kapital, social kapital og symbolsk kapital. Disse kapitaler er rammebegreber og forklares forskelligt

når de bruges i analyser. Kapitalerne er ikke udviklet ens og fylder derfor ikke lige meget. (Wilken 2010, side 57)

Økonomisk kapital indeholder *materiel rigdom som værdipapirer, ejendomme, jord og skøder, dvs. værdier, som er forholdsvis lette at omsætte i penge*. I et kapitalistisk samfund ses økonomisk kapital som den kapital der er mest magtfuld. Dog mener Bourdieu ikke at man kan forstå den økonomiske kapital uden at den ses med de andre kapitalformer. (Wilken 2010, s. 59)

Kulturel kapital, dette er den kapital Bourdieu beskæftigede mest. Kapitalen kan for eksempel forklare hvorfor nogle børn og unge klarer sig bedre i forbindelse med uddannelse end andre og ligeledes det udbytte af den "investeringer" forældre laver for deres børn i forhold til uddannelse og hvad de får ud af denne. Forskellen ses i den kulturelle kapital forældrene videregiver til deres børn i form af ressourcer og tid (s. 59). Når kulturel kapital ses som en overførsel i familien, så kræver det at der er en kulturel kapital, der kan overføres til børnene. Dette ses i form af, at forældrene investerer tid i børnene og at forældrene har tid (og råd) til at give børnene oplevelser der styrker deres kulturelle kapital. Den kulturelle kapital ses i tre former: *i kropslig form, i objektiveret form og i institutionaliseret form* (s. 59). I den kropslige form erhverves den kulturelle kapital igennem socialisering og ses især i familien og knytter sig til: *manerer, til sprogbrug og til smag for alt fra underholdning og julemad til politiske holdninger og rejser*. Bourdieu mener at jo mere dominerende den kulturelle kapital er igennem familien, des mere vil man akkumulere som for eksempel ved uddannelse. I den objektiveret form ses i det at man kan eje for eksempel malerier eller musikinstrumenter, eller evnen til at se forskellen på dyr kodnieller billig kunst. Ved den institutionaliseret form, ses den kulturelle kapital i for eksempel eksamensbeviser eller akademiske titler. (Wilken 2010, s. 60)

Ifølge Bourdieu skal kulturel kapital ses som et analytisk begreb, der bliver defineret i forhold til den relevant.

Social kapital ses i form af sociale netværk og de fordele der er deraf. Den sociale kapital ses i kulturel og økonomisk kapital og forstærker de to kapitalers værdi. For eksempel, når der investeres i kulturel kapital via uddannelse, giver det mulighed for arbejde og karriere, der får

hjælp og støtte at den sociale kapital i form af sociale netværk der kan føre til for eksempel en ansættelse. (Wilken 2010, s. 60)

2.3. Loic Wacquants territoriel stigmatisering

Den franske sociolog Loic Wacquants teori om territoriel stigmatisering kombinerer Erving Goffmans teori om stigma, hvor Wacquant tilføjer *sted* til miskrediterede egenskaber (Larsen, 2015, s. 429). Som eksempel kan nævnes boligområdet Mjølnerparken på Nørrebro, som er det fattigste sted i Danmark.

Territorial fiksering og stigmatisering og den avancerede marginalisering har en tilbøjelighed til at være koncentreret i isolerede og afgrænsede territorier, som både folk udefra og folk indefra i stigende grad opfatter som social skærsild eller spedalske områder blottet for liv midt i den postindustrielle hovedstad, hvor kun samfundets affald vil finde sig i at bo. Når disse "forkastede steder" er, eller truer med at blive, fast inventar i bylandskabet, fremtræde som særegen i forhold til andre og samler bagvaskelsesdiskurserne om dem, og det sker "nedefra" i hverdagens almindelige interaktion såvel som "oppefra" i det journalistiske, det politiske og det bureaukratiske felt. Man påklitrer således en stedsbesmittelse *oven i* de allerede eksisterende stigmata, der traditionelt forbindes med fattigdom og etnisk oprindelse, hvortil den uværdige vanærede stedsbetegnelse er nært forbundet, men ikke reducerbar (Delica & Matthiesen, 2013, s. 241).

Erving Goffman (1963) nævner ikke bopælsadresse som et af de "handicaps", der kan "diskvalificere det enkelte individ" og fratage vedkommende "andre menneskers fulde accept". Og alligevel udviser den territoriale vanære nogle egenskaber, der svarer til de kropslige, moralske og stammemæssige stigmata, identitetsdannelse og sociale relationer, der stemmer helt overens med de nævnte. Ud over at den territoriale nedværdigelse også udviser sine helt egne adskillende egenskaber eller karakteristika (Larsen, Delica & Matthiesen, 2013, s. 242).

Kapitel 3 - Videnskabsteoretisk sted

I starten har vi i vores tilgang været hermeneutiske og induktive. Vi har indsamlet viden om tidlige indsatser. I vores analyse er vi deduktive, da vi bruger teorier.

I det humanistiske menneskesyn vægtes mennesket som værende subjektiv i relation til den del af verdenen som mennesket er en del af. I videnskabsteorien søger man at skabe viden inden for den verden som mennesket oplever. Dette gøres igennem forståelse. Vi har i vores casestudie omhandlende Sjakket, været subjektive og søgt en forståelse inden for deres felt omkring forbyggende indsatser. Et felt kan have flere betydninger og udtryk, så vi som forskere skal hele tiden søge en forståelse ved at undersøge et bestemt felt. Vi kan aldrig helt få den fulde forståelse, som Sjakket har, men vi kan nærme os den, ved hele tiden af fortolke vore forståelse.

Dette fører os videre til Hermeneutikken, der afdækker forståelsens mekanismer (Kilde)

3. 1 .Hermeneutik

Dette speciales videnskabsteoretiske udgangspunkt, er funderet i hermeneutikken. Det centrale i hermeneutikken er at udvikle en fortolkende forforståelse af den indsamlede empiri. Den tyske filosof Hans-Georg Gadamer pointerer at fortolkning altid bygger på en forforståelse og at man møder det man ikke helt forstår med en fordom man har tilegnet sig igennem livet (Olesen & Monrad, 2018, s. 325-327).

Med den hermeneutiske tilgang, er dette speciales problemformulering præget af vores forforståelser og antagelser om, at der er behov for tidligere forbyggende indsatser for at børn og unge kommer til at holde sig væk fra kriminalitet. Derudover har vi en forforståelse om at børn og unge der er født og opvokset i sociale belastede områder, ender i kriminalitet.

Den hermeneutiske tilgang ses derfor i dette speciale igennem vores livserfaringer og fordomme om fattigdom og kriminalitet og deraf anskuer vores emne igennem en bestemt linse. Vi er dog bevidste om at vores fordomme og forforståelser kan være produktive for vores erkendelser. Dog skal man ikke ukritisk godtage dette. Nogle af vores fordomme kan være bevaringsværdige og andre ikke. For at afklare dette, skal man undersøge forholdene nærmere og løbende afprøve hypoteser hvoraf man kan komme til en ny erkendelse og deraf forforståelse (Olesen & Monrad, 2018, s. 325).

Vores hensigt med undersøgelsen i dette speciale er at vores erkendelsesproces skal give os en ny forståelse inden for vores interessefelt. En ny erkendelse har været, at når der har været spørgsmål til vores studieobjekt, har vi undersøgt det nærmere ved at kontakte lederne

i Sjakket og dermed fået ny viden og ny forståelse. Det kaldes for en horisontsammensmeltning.

3. 1.1 Horisontsammensmeltning

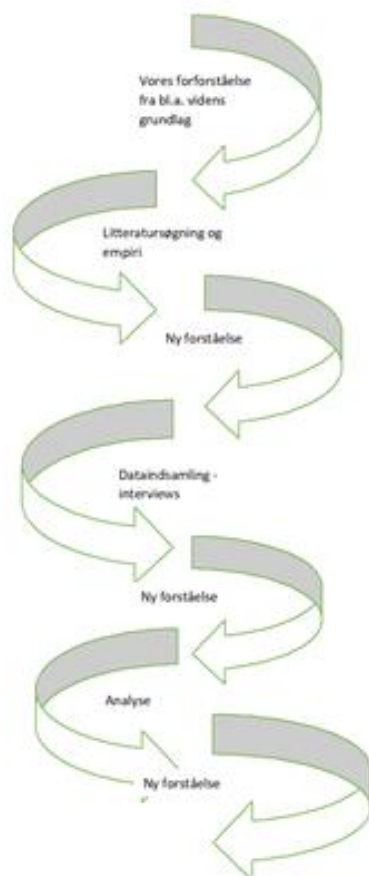
Viden opstår i en interaktion - som en horisontsammensmeltning - mellem forskerens fordomme og de erfaringer, man opnår, når disse sættes i spil med menneskers erfaringsverden. Den sociale verden kan ikke erkendes på samme måde som den fysiske verden. Og det handler ikke om at forklare verden, men om at fremskaffe en fortolkende forståelse af sociale fænomener (Juul & Pedersen 2012, s. 404). Dette fører os til nye forståelser og fordomme, som vi derved efterfølgende kan undersøge, dette ses også som den hermeneutiske spiral (Juul & Pedersen, 2019, s. 124-127).

3.1.2 Den hermeneutiske spiral

Den hermeneutiske spiral er i metodehermeneutikken et epistemologisk princip for korrekt forståelse - sammenhængen mellem helhed og del i den tekst der fortolkes. I den filosofiske hermeneutik henviser den til en ontologisk grundantagelse om den menneskelige væren.

Forskeren er flyttet ind i den hermeneutiske spiral, der drejer sig om den stadige pendlen mellem forskerens forforståelse og de nye erfaringer fra den sociale virkelighed (Juul & Pedersen 2012, s. 404)

Vores proces med dataindsamling og vores udarbejdelse af interviewguide i forhold til specialets problemformulering, tager udgangspunkt i vores viden og erfaringer inden for emnet. Dette har vi haft med os under vores interview. Vi kan forklare vores proces i dette speciale igennem den hermeneutiske spiral:

Kapitel 4 Metode

Vi har valgt den kvalitative forskningsmetode til at besvare vores problemformulering. Vi har indsamlet vores empiri ved data fra interviews som er vores primær empiri. Dette består af et uformelt interview, et transskriberet interview og mailkorrespondance mellem Sjakket og os. Til sidst har vi empiri, der tager afsæt fra rapporter, statistikker bøger og hjemmeside omhandlende Sjakket.

Uformelt interview

Det uformelle interview er udført med Sjakkets to ledere. Et uformelt interview udføres uden optager og interviewguide og bruges ofte i begyndelsen af en undersøgelse. Vi har ikke transskriberet interviewet, men bruger den information vi har derfra. Det uformelle interview havde en varighed på omkring to timer og det var primært Sjakkets to ledere der fortalte om

deres organisation og deres indsatser for de børn og unge der benytter Sjakket. Fordele og ulemper ved et uformelt interview, er at, fordelene har været, at vi i begyndelsen har fået en stor mængde viden omhandlende Sjakket, og deres arbejde med børn og unge. Ulempen er vi ikke har optaget og transskriberet og det er derfor vanskeligere at henvise til denne empiri.

Transskriberet interview

Vores transskriberet interview med Sjakket tager afsæt i det kvalitative semistrukturerede interview, ved dette søger vi at opnå viden om informanternes subjektive oplevelser af det vi undersøger. En subjektivistisk orienteret videnskabelig teori mener at virkeligheden afhænger af måden den defineres, tolkes og opleves på af subjektet. Videnskab er værdiladet og ideologisk, idet den subjektive vurdering konstruerer den virkelighed der kan undersøges (Rienecker & Jørgensen, 2017, s. 209). Specialets dataindsamlingsmetode baserer sig på den kvalitative forskningsmetode og det semistrukturerede interview, idet interviewene gennemføres med afsæt i en interviewguide og på forhånd formulerede temaer. Den semistrukturerede interviewform giver plads til fleksibilitet, der ved at stille åbne spørgsmål, og giver mulighed for at tilpasse spørgsmålene undervejs, og stille opfølgende spørgsmål for at vi derved opnår så nuanceret viden som muligt.

Mailkorrespondance

Da vores forskningsmetode tager afsæt i hermeneutikken, søger vi hele tiden en forståelse og vi har derfor haft yderligere spørgsmål til Sjakkets ledere igennem forløbet. Vi havde derfor en aftale om at vi kunne kontakte dem, hvis der kom flere spørgsmål fra os under analysen af vores dataindsamling. Dette har vi efterfølgende fulgt op på løbende via skriftlig kommunikation.

Anden empiri Sjakket

Vi har suppleret vores empiri med anden empiri fra Sjakkets egen hjemmeside. Sjakket har fået udgivet en bog, *Helt fra koncepterne (Elvang mfl., 2021)*, der omhandler deres arbejdsmetoder, indsatser, resultater og indblik fra Sjakkets brugere. Vi supplerer Sjakkets bog med viden fra deres hjemmeside, sjakket.dk. Derudover har vi modtaget rapporter og statistikker fra Sjakket, som bruges i analysen.

4. 1 Den kvalitative metode

Ved den kvalitative forskningsmetode er vi som forskere interesseret i hvordan noget siges, forekommer, udvikles, opleves, gøres eller siges. Deraf er vi interesseret i at forstå og fortolke de oplysninger vi som forskere tilegner os (Brinkmann og Tanggaard, 2015). Ud fra vores interview i dette speciale, er vi interesseret i at få et indblik i Sjakkets arbejdsgang med de unge og deres forældre og hvilke forebyggende indsatser de har i deres organisation og hvad der deraf virker. Vi har fra Sjakkets bog, "Helt fra koncepterne: Om Sjakkets inkluderende pædagogik", fået en del viden om deres arbejde, dog ønskede vi at dykke længere ned i dette og få et mere detaljeret indblik. Vi har derfor fra vores interview fået supplerende viden, som ikke kan læses i deres bog.

I vores analyse tager vi afsæt i begge datatyper i form af primær og sekundær empiri, dette giver en dynamisk tilgang, der gør at vi kan veksle mellem vores empiri og valgte teori (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 260).

Interview med Sjakket

I forbindelse med dette speciale, har det fra start været en ambition at interviewe fagprofessionelle der arbejder med kriminalitetstruede børn og unge i udsatte boligområder, for at få et indblik i indsatser der benyttes og virker. Da vi fandt ud af at Nørrebro er et af de steder der er mest udsatte, kontaktede vi Sjakket som ligger i det område. Vi har udført to interview med Sjakket.

Der var nogle udfordringer i vores første interview, da vi var uklare omkring, at det var fattigdom og kriminalitet vi gerne ville have viden om. Vi fandt efterfølgende ud af, at fattigdom ikke var problemet hos de professionelles oplevelser af de udsatte familier, derfor måtte vi re-tænke vores problem. Men da vi diskuterede fænomenet fattigdom, kunne de godt vedgå at man kan være fattig på viden i forhold til uddannelse.

Udførelse af interview

Steiner Kvale nævner, at et interview er som et håndværk, der skal læres gennem praksis, som står i modsætning til metodologisk positivisme i samfundsvidenskaberne, hvor forskning opfattes som ensbetydende med at følge regler og forudbestemte trin i specifikke metoder (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 38). Opfattelsen af og i denne betydning er et håndværk noget der skal læres af erfaringer, denne refleksion kom efterfølgende, da Sjakkets ledere var meget

engageret i at videregive deres viden og erfaringer om deres arbejde af udsatte unge og børn samt deres forældre. I vores pragmatiske håndværkstilgang forsøger vi ikke at udlede interviewmetodologiske regler af en eller anden normativ videnskabsteori, men forsøger at drage lære af, hvordan kompetente interviewforskere arbejder. Interviewfærdigheder læres ved interviewe i denne tilgang (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 38). Det skal forstås på den måde, at vi havde en teoretisk refleksion medtænkt i håndværkstilgangen.

Vi tog kontakt til Sjakket, for at lave et interview, som bestod af den ene af lederen og blev udført af et gruppe medlem. Vi havde på forhånd sendt vores interviewspørgsmål og informeret om, at interviewet var estimeret til en time. Begge interview er gennemført hos Sjakket, dette har for os givet et godt grundlag for interviewet, da det giver plads til nonverbal kommunikation, såsom at kunne aflæse hinandens mimik, øjenkontakt og kropssprog. Mimik kan hjælpe med at forstå hvad der er vigtigt og mindre vigtigt i den kommunikative samtale. Vores interviewguide var lavet med åbne spørgsmål, så dermed var plads til at vores informanter, kunne komme med deres refleksioner og meninger. Det var vigtigt for os, og da det er et casestudie, er det derfor Sjakkets meningshorisont der er i spil og hvor vi som forskere, ses som "medspillere".

4.2 Forskningsdesign

I følgende kapitel vil vi præsentere vores tilgang for vores undersøgelse af vores casestudie, Sjakket. Designet af vores case er hovedsageligt eksplanatorisk, det vil sige, at vores *case er induktiv forskning*. Vi ønsker at forklare hvordan Sjakket arbejder med beskyttelsesfaktorer og hvad de gør for de unge for at afstå fra kriminalitet. Ifølge Andersen Binderkrantz & Hansen (2020, s. 96) er deduktive studier forklarende og hypotesetestende, det vil sige, vi ønsker at teste vores antagelse som er vores forforståelse. Fordomme er for os negative domme som man ikke ønsker at ændre på, men forforståelse er at man går åbent til værks.

Vores tilgang i vores undersøgelse og analyse af Sjakket har derfor været abduktiv, der tager afsæt i både induktiv og deduktiv. Ved den abduktive tilgang veksler mellem de teoretiske betragtninger og vores empiriske iagttagelser. Ved den induktive del ses vores empiriske iagttagelser i form af vores empiri. Ved deduktiv ses teoretiske betragtninger og begrebsovervejelser, der ses i form af vores forforståelse og deraf ligger til grund for vores valg af mønstre og tematikker (Olesen & Monrad, 2018, s. 19-20). Ved den abduktive tilgang, kan vi derfor veksle mellem at være teori- og empiristyret i vores analyse.

4.2.1 Casestudie

Selektionskriteriet i udvælgelse af case, orienterer sig mod informationer, og anvendes for at maksimere nytteværdien af vore case som en enkeltstående case (Flyvbjerg, 2010, s. 475).

En atypisk case kendetegnes ved maksimal variation, med maksimal variation menes der, at Sjakkets er en alternativ form for praksisser og væsentlig forskellig fra andre praksisser, der arbejder med lignende indsatser for børn unge. En af disse indsatser er *Den Korte Snor*, som er en kriminalitetsforebyggende familierådgiver- og kontaktpersonindsats. De er væsentlig forskellige i deres tilgang, for det første ligger de på en højere alder end Sjakket gør, da Sjakket indsatser går helt ned til børn i 6-års alderen. For det andet er barnet på forhånd blevet en sag i kommunens register og i konflikt med loven:

Den Korte Snor er en indsats for børn og unge mellem 10-17 år i København. Indsatsen er rettet mod børn og unge, der er på kant med loven (...) Den Korte Snor er en intensiv kriminalitetsforebyggende familierådgiver- og kontaktpersonindsats (...)

Derudover forventes det ikke, at en familierådgiver eller kontaktpersonen står til rådighed for familien om aftenen og i weekenden til kl. 21 inklusive lørdag-søndag, som er Sjakkets kernepunkt. Organisatorisk er Sjakket ikke en del af Københavns Kommune, samt at Sjakket har en række frivillige som betragtes som en familie af brugerne og af Sjakket selv.

Vores case(studie) er en paradigmatiske case, i og med den er et ideal for andre, der arbejder med samme type indsatser (Flyvbjerg, (2010, s. 487).

Cases er vigtige for forskernes egne læringsprocesser i udviklingen af de kompetencer, der kræves af hensyn til god forskning. Hvis forskere gerne vil udvikle deres kompetencer på højt niveau, er den konkrete, kontekstbundne erfaring lige så central for dem som for alle andre professionelle, der tilegner sig specifikke færdigheder. Konkrete erfaringer kan opnås gennem fortsat nærkontakt med den studerede virkelighed og gennem tilbagemelding fra dem, man studerer, da stor distance til studieobjektet og manglende tilbagemelding ender let i en virkningsløs læringsproces, som i forskningssammenhæng kan føre til "rituelle akademiske blindgyder", hvor forskningens effekt og nytte bliver uklar og uprøvet (Flyvbjerg, 2010, s. 467). Vores erfaring er i tråd med ovenstående, da vi fortsat er i kontakt med "den studerede

virkelighed” – som er Sjakket. Når der er efterhængende, uddybende spørgsmål, følger vi op på - altså spørgsmål til det studerede objekt, har vi kontaktet lederne i Sjakket.

4.2.2.1 Case som læring

Cases er vigtige for forskernes egne læringsprocesser i udviklingen af de kompetencer, der kræves af hensyn til god forskning. Hvis forskere gerne vil udvikle deres kompetencer på højt niveau, er den konkrete, kontekstbundne erfaring central for at tilegne sig specifikke færdigheder. Konkrete erfaringer kan opnås gennem fortsat nærkontakt med den studerede virkelighed og gennem feedback fra dem, man studerer, da stor distance til studieobjektet og manglende feedback ender let i en virkningsløs læringsproces, som i forskningssammenhæng kan føre til rituelle akademiske blindgyder, hvor forskningens effekt og nytte bliver uklar og uprøvet (Flyvbjerg, 2010, s. 467). Vores erfaring er i tråd med ovenstående, da vi fortsat er i kontakt med det studerede – som er Sjakket. Når uddybende og opfølgende spørgsmål til det studerede objekt gør sig gældende, kontakter vi Sjakket via mail. Som caseforskerere vil vi blive korrigeret af studieobjektet (Flyvbjerg, 2010, s. 480)

4.3 Analysestrategi

I planlægningen af analysen, ønsker vi at redegøre for forholdet mellem teori og empiri, med det sigte at skabe gennemsigtighed for undersøgelsesprocessen (Olesen & Monrad, 2018, s. 18). Indenfor den kvalitative analyse handler det om at beskrive, forstå og fortolke samt planlægge teorier til den indsamlede empiri. En hermeneutisk orienteret analysestrategi har til sigte at fortolke det sociale liv og søge mening bag fænomenerne. Det vil sige, at vi arbejder med vores forforståelse i form af vekslen mellem helhed og del og omvendt. Viden opstår i et dialektisk samspil, som en horisontsammensmeltning, mellem forskerens fordomme og de nye erfaringer der sættes i spil med menneskers erfaringsverden (Juul & Pedersen, 2012, s. 404).

4.3.1 Kodningsstrategi

Med udgangspunkt i problemformuleringen har vi tillagt betydningen af *tidligt forebyggende indsatser* substantiel betydning, hvorfor tildigt forebyggende indsatser har været afgørende for vores kodning og fundne temaer, der ligeledes har bidraget til vores endelige valg af teori.

Deduktiv strategi er at undersøge de på forhånd opstillede forventninger, hvor induktive strategier handler om at generere nye begreber og hypoteser ud fra analysen af datamaterialet (Bjørnholt & Jakobsen, 2020, s. 214)

De temaer, vi gennem databearbejdningen fandt mest fremtrædende på tværs af empirien er følgende fem temaer:

1. Sjakkets pædagogiske arbejdsgang
2. Opvækst i et socialt udsat boligområde
3. Risikofaktorer vedrørende kriminalitet
4. Stigma - "dem og os"
5. Anerkendelse Sjakkets anerkendende tilgang

Vi har i vores databearbejdning, efter vi har fundet vores fem temaer, har vi valgt at lave en åben kodning af empirien ud fra temaerne. Ved åben kodning, lader vi vores "data tale". Dette ses i sammenhæng med vores interviewguide, der er lavet med relativt åbne spørgsmål, så der var plads til at vores informant kunne komme med sine erfaringer og holdninger uden at blive påvirket af, os som forskere, spørgsmål (Bjørnholt & Jakobsen 2020, 213-227).

Kapitel 5: Analyse

Efter redegørelse af vores teori afsnit og metodiske overvejelser vil vi gå i gang med at analysere vores empiri. Efter vores kodning af indsamlet empiri fandt vi frem til følgende fem temaer; Sjakkets pædagogiske arbejdsgang, opvækst i et socialt udsat boligområde, risikofaktorer vedrørende kriminalitet, stigma - "dem og os", anerkendelse Sjakkets anerkendende tilgang. Specialet følgende analyse er delt op i disse fem temaer for at svare på vore problemformulering: *På hvilke måde argumenterer Sjakket for at deres tidlige forbyggende indsatser har betydning for at børn og unge, der opvokser i sociale belastede områder, kommer til at afstå fra kriminalitet.*

Analysen bygger på vores empiriske data omhandlende Sjakket. Derudover inddrager vi forskning, der kan bidrage til analysen.

5.1 Sjakkets pædagogiske arbejdsgang

I denne del af analysen er formålet at undersøge, hvorledes Sjakket argumenterer for, hvilke indsatser og beskyttelsesfaktorer som Sjakket mener beskytter unge mod kriminalitet. Herudover inddrager vi litteratur på det kriminalitetspræventive forskningsområde samt anden litteratur og teori, der kan bidrage til analysen. Formålet er at undersøge, hvorledes

lederen i Sjakket argumenter for, hvilke indsatser som han mener beskytter unge mod kriminalitet.

Bayats argument for tidlig forebyggelse, bygger på den viden og erfaringer som han har tilegnet sig i det sociale arbejde med udsatte kriminalitetstruede unge, hvor helhedsorienterede sociale indsatser spiller en vigtig rolle, som nedenstående citat viser. Der spørges ind til, hvilke sociale indsatser virker bedst:

“vores erfaring og hele vores arbejde over 20 år, vi har fokuseret på at vi skal lave en tidlig indsats, en helhedsorienteret tilgang, dvs. hver gang vi har en ung der kommer fra udsatte områder, så skal vi have hele familien også med til at hjælpe den unge på den rette vej, at undgå at falde fra skolesystemet, for hvis du falder fra skolesystemet, så skal du have den der opmærksomhed den succesoplevelse et andet sted, fordi det er gaden - den succes man får i gaden, så typisk det bliver blandet med kriminalitet. Derfor, vi arbejder meget med den der tilgang, at de børn og unge, de skal have en drøm og de skal tænke på uddannelse, og så de aktiviteter vi laver - de skal supplere som redskab til at nå det mål.”

(Bayat – lederen i Sjakket).

Uddrag af citatet, *“Vi skal have hele familien med”*, forstået som den helhedsorienterede tilgang, med det mål at forældrene skal tage ansvar for deres børn er den helhedsorienterede indsats, hvor forældrene inddrages, inkluderer også læring; Elvang m.fl. (2021) har desuden foretaget interview med Sjakket, *“Forældrene inddrages og lærer således at tage ansvar for, at den unge passer skolen og sit fritidsjob”* (Elvang, 2021, s. 22). Det afgørende bliver derfor at gardere de udsatte unge med en 9. klasses eksamen, som kan åbne adgang til en ungdomsuddannelse og dermed holde dem væk fra gadens miljø i forhold til kriminalitet. Og forældrene skal supplere som redskab og lære at tage ansvar for børnenes uddannelse. Forældrene står således til ansvar for deres børns fremtid i forhold til skolen, og Sjakket kompletterer arbejdet som nedennævnte citat viser:

”Det der er vigtigst (...) forældrene skal forstå at de har noget ansvar de har nogen opgaver og vi som pædagoger har anden opgave, få unge i centrum, hvordan vi kan sammen - de varetager det de skal og vi skal varetage de ting vi skal, dvs. de skal sørge for at ungerne derhjemme går tidlig i seng, i forhold til deres kost, deres søvn, være frisk om morgenen, sørge for at de kommer i skolen, og vores arbejde er at vi følger de der fritidsaktiviteter efter skolen som kan supplere til at de er friskere, være aktive og vænner sig til det *hver dag*”

(Bayat - Lederen i Sjakket).

Vores respondent Bayat, understreger det vigtige i at de udsatte unge skal vænne sig til faste rammer som gestus til ”hver dag”, som han videre forklarer i det kommende citat:

Bayat: ”fordi vi kører meget med den der korte snor i forhold med de børn, og en rød tråd i den pædagogik at de skal gennemføre en 9. klasse eksamen” (...) den korte snor [Sjakkets tilgang] det er gennem det pædagogiske, at fordi vi arbejder med især drenge der kommer fra de der mange af de familier som har meget mere frie tøjler, mangler opdragelse, mangler grænser, vi lægger mere vægt på at, hvordan vi skal have dem på plads i deres alder og forståelse for de andre, empati og al mulig ting.”

(Bayat - Lederen i Sjakket).

Denne ”empati” og ”al mulig ting”, som Bayat hentyder til, indeholder den pædagogiske tilgang som de benytter i deres sociale indsats. For en redegørelse af den pædagogiske tilgang, støtter vi os til empirien fra Elvang m.fl.;

Sjakkets pædagogik er blandt andet baseret på basale demokratiske principper som ”*respekt for dem, man er uenig med og hjælp til dem, der er svagere end en selv*”, opbygge selvværd hos den unge, gensidig kulturforståelse og vælge offerrollen fra (Elvang m.fl., 2021, s. 52). Og at gøre børnene til ”*helten i deres eget liv*”, som en modkultur til gangsteren i bandemiljøet.

Konkret i praksis tilskynder Sjakket til de unge ved at opstille to modsatrettede lister af værdier som Sjakket laver for at skabe "Ghetto Heroes": *Det er sejt at gå i skole; Det er sejt at være positive forbilleder for hinanden; Det er ikke sejt at tage stoffer. Og det er ikke sejt at begå kriminalitet.*

Tilsvarende ses inklusion gennem uddannelse som en måde at fjerne børnene fra offerrollen og give dem mod på medborgerskabet og kontrollen over egen fremtid. Det centrale sigte for Sjakket er at bidrage til social mobilitet – at børnene får en bedre fremtid end forældrene (Elvang m.fl., s. 19). De gængse fortællinger i Sjakket handler om stedets "ghettohelte". Det er en fortælling om hverdagshelten, der på trods af vanskelige sociale vilkår alligevel uddanner sig og opfører sig ordentligt. Ham, der ikke hænger fast i en offerrolle, men som kan fungere som en slags formidler mellem forskellige interesser og kulturer (Elvang m.fl., 2021, s. 12). Sjakkets pædagogiske tilgang er på den måde at bryde mønstre til den sociale arv og samtidig være forbillede for de andre brugere der kommer i Sjakket.

Vi flytter fokus mod den del af det specialpædagogiske arbejde der inkluderer at sætte rammer for de børn og unge som samtidig går efter potentiale hos børn og unge der kommer i Sjakket:"

"... den korte snor [Sjakkets tilgang] det er gennem det pædagogiske, at fordi vi arbejder med især drenge der kommer fra de der, mange af de familier som har meget mere frie tøjler, mangler opdragelse, mangler grænser, vi lægger mere vægt på at, hvordan vi skal have dem på plads i deres alder og forståelse for de andre, empati og al mulig ting"

(Bayat – lederen i Sjakket).

De rammer som Bayat nævner, er den pædagogiske tilgang; den korte snor, som er fundamentet for Sjakkets sociale arbejde, der omhandler tidlig og forebyggende indsats. Men der er også andre rammer som Sjakket kan tilbyde, fordi de børn fra udsatte områder ikke altid passer ind i den traditionelle sammenhæng som er i overensstemmelse med danske normer. Elvang m.fl.; viser, at en del af de børn og unge, der kommer i Sjakket, har været svære at inkludere i de almindelige daginstitutioner og skolefritidsordninger og har haft svært

ved at indgå i det almindelige fællesskab, hvor Sjakket giver disse børn en mulighed for at afprøve nye former for adfærd inden for en kendt og tryk ramme (Elvang m.fl., (2021, s. 55). Hvorfor disse børn og unge fra udsatte områder har været svære at inkludere, skyldes flere årsager. Vi vil komme med en konkret situation om tidlig og forebyggende indsats som Sjakket håndterer. Et af disse situationer er misforståelse mellem kultur og sprog, mellem forældre og socialpædagoger, mellem socialrådgiver og Sjakket som derigennem skal mediere mellem socialrådgiver og forældre:

”de der børn fra de udsatte områder, hvor familierne på grund af kultur, sprog og traditioner, nogle gange er det manglende kendskab, især sprog (...), at en arabisktalende mor bruger nogen ord som hvis man oversætter direkte på dansk så det giver rigtig voldsom betydning, det hun virkelig mener til sit barn er ”lad være”, men hun bruger sit sprog, sin baggrund, og hvis et barn bliver spurgt i børnehaven, hvordan går det derhjemme, fordi der er typisk i børnehaver, i de der udsatte boligområder, de har sin socialrådgiver tilknyttet, så de tjekker meget de børn der kommer fra de der familier, og hvis de spørger et barn, hvordan er det derhjemme, og hvis børnene direkte oversætter hvad moren har sagt til den unge, så alle røde knapper - røde lamper blinker, fordi de tror nu det er børnemishandling eller tæsk eller det der, og i virkeligheden er det ikke dét. Derfor, vores arbejde går meget på, at vi lærer forældrene til deres opdragelse af børn, bruger direkte danske ord til deres hjem; modersmål – ikke omvendt.”

(Bayat – lederen i Sjakket)

Det sociale arbejdes kerne er intentionen at hjælpe mennesker i udsatte positioner, og i nogle tilfælde kan denne hjælp give det modsatte af en hjælp. En undren; hvorfor socialrådgivere ”tjekker meget” de børn fra udsatte områder, hænger ikke logisk sammen i vores forståelseshorisont; Hvad barnet siger og som ikke er i overensstemmelse med socialrådgiverens normer og logikker, har konsekvenser for den udsatte familie. Vi har efterfølgende fulgt op på interviewet og spurgt ind til denne misforståelse, fordi vi forstår og

fortolker fænomenet som ovenfor beskrevet som stigma, når man alene fokuser på familien som et problem:

”Vi har erfaringer med, at sprog, kultur og børnenes adfærd kan skabe misforståelser i daginstitutioner, især i de udsatte områder, hvor der er tilknyttet en socialrådgiver i daginstitutioner. Desværre har de den hat på, at de skal finde problem. Nogle gange fejlfortolker de situationer på grund af manglende kendskab til det ovennævnte. De siger, hvor vi er involveret i, er lykkedes for os.”

I det opfølgende spørgsmål af interviewet og svar på, om familierne fra udsatte områder bliver stigmatiseret:

”Det kan ikke svares simpelt, at det kun er en årsag til at være stigmatiseret. Manglende forståelse fra begge parter, dvs. en socialrådgiver, der er tilknyttet en børnehave fra udsatte områder, har den forståelse, at man skal fokusere på problemet med hensyn til underberetninger. Familierne mangler den tryghed og forståelse. Når de to møder hinanden, skaber det udfordringer, børnesager og andet.”

(Lederen i Sjakket – Bayat)

Informantens forståelse af fænomenet stigma er derfor komplekst, i og med, at der er flere årsager til at være stigmatiseret. Vi vil med Goffman give en redegørelse for, hvad fænomenet stigma indbefatter. Stigma-forskeren Erving Goffman er ophavsmanden til al stigmaforskning. For Goffman er stigma en negativ etiket, som ændrer en persons identitet. Når et menneske oplever sig som stigmatiseret, kommer det også til at opføre sig anderledes og er dermed med til at bekræfte det, den *normale* forventer. Goffman afgav blandt andet analyser af, hvad stigma, afvigelse fra normen og norm betyder for de stigmatiserede (Krag, 2007, s.100). En

socialrådgiver har den forståelse, at man skal fokusere på problemet, som i Goffmans forstand er en "negativ etiket" (Krag, 2007, s.100). Hvordan Sjakket håndterer den førnævnte situation med socialrådgiver, omend ordet stigma ikke bliver nævnt, men noget der implicit indgår i Sjakkets praksis. Sjakket medierer mellem myndighedspersoner og familien. Når det "unormale" bliver set som et "problem", er det pædagogers og socialrådgiveres opgave at normalisere de børn der ikke er som normerne foreskriver. Sjakket fungerer som problemløser og medierer for de "misforståelser" der er opstået, som en hjælp til disse udsatte familier. Misforståelser skal forstås som manglende forståelse for andre kulturer, at socialrådgiverne mangler interkulturelle kompetencer, som Bayat nævner i vores samtale med ham. At stigma tillige er involveret i de "misforståelser", har teorien om stigma givet os en forklaring på. Og for at underbygge vores antagelse af, at der forekommer stigma blandt myndighedspersoner i det boligsociale arbejde som det er beskrevet i citaterne, støtter vi os endvidere til Elvang m.fl.:

Det drejer sig om en enlig mor til fire, der som ung kom i Sjakket. Hendes dreng havde fået problemer i børnehaven, der opfattede ham som aggressiv og anbefalede, at han skulle tvangsfjernes til observation. Sjakket kendte drengen og mente, at han var normal. Sjakket gik ind i arbejdet for at finde en konstruktiv løsning. Forudsætningen var eksplicit, at såvel moderen som institutionen skulle opbygge en tillids- og samarbejdsattitude. Det lykkedes at finde frem til en ordning, hvor drengen dagligt skulle til observation i en specialiseret institution. Også her fandt man, at drengen var normal. Derefter bidrog Sjakket til, at der blev etableret et netværk med blandt andet familiemedlemmer omkring moderen.

Et andet eksempel er en familie med fire børn, hvor der havde været konflikt med myndighederne i et års tid. Det var en kompliceret sag, hvor familien og sagsbehandlere ikke kunne forstå hinanden. Det lykkedes Sjakket at "oversætte" myndighedernes bekymring for familien og skabe forståelse omkring, hvad der krævedes af familien. Det betød helt konkret, at en

tvangsfjernelse af et barn blev forhindret. Sjakket byggede bro i forløbet til gavn for familien og barnet (Elvang m.fl., 2021, s. 21).

For en forståelse og forklaring af årsagsforholdene, at der kan være flere forhold, der gør at familierne så at sige kommer i vanskeligheder, kan diskuteres at det ikke alene beror på misforståelser, men at der tillige er stigma impliceret i ovenstående sager, som forekommer mellem myndighed og borger af de beskrevne citater.

Derudover kan et område ligeledes være stigmatiseret og ikke kun personerne der bor i det område. Udsatte boligområder har ofte et dårligt ry på grund af medierne og det omgivende samfund, der herigennem foregår en stigmatiserende proces.

5.2 Opvækst i et socialt udsat boligområde

I Sjakket er der omkring 300 brugere tilknyttet, hvoraf 200 er børn og unge. Der resterende er et netværk af forældre og tidligere brugere. Dagligt kommer der mellem 50-60 børn og unge (Elvang, 2021, s. 18).

De børn og unge der kommer i Sjakket bliver hovedsageligt ikke henvist af kommunen som det er tilfældet med i kommunale indsatser. Mange af familierne er utrygge ved kommunen og sagsbehandlere, så de opsøger ikke de kommunale indsatser:

Mange af de etniske eller udsatte boligområder, de har familie der bor de steder eller de har et større netværk, derfor, når vi hjælper et, vil (det) være med til at danne bro indenfor familie og systemet for at skabe tryghed for den familie, fordi mange har den fordom over for myndigheder og de er bange for at de vil gøre dit eller dat, så vi fjerner altid den angst og skaber tryghed "at din sagsbehandler vil også det bedste for dig, de er ikke din fjende," og det er nu lykkedes, så de familier snakker sammen, derfor, er der nogen der ringer og (de) bor på Amager der har nogen problemer, eller, på den måde - vores ansigt og reklamesøjle det er det vi bruger og arbejder med.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Sjakket har heraf haft succes med at skabe en forbindelse til forældrene og oprette en tillid og deraf få de børn og unge der blandt andet er kriminalitetstruet til at benytte Sjakket. Selv om Sjakket ligger på Nørrebro, så hjælper de børn fra flere boligområder i København

Vi ser gang på gang, at når der er bandeaktiviteter bestemte steder, er de ikke med opholdstilknytning, men bandemedlemmer kommer fra forskellige boligområder. Derfor har Sjakket valgt at de unge der arbejdes med gennem indsatsen, kommer fra forskellige socialt udsatte boligområder for at være sammen om et positivt fællesskab. I stedet for at det er kriminelle aktiviteter der binder dem sammen, er det uddannelsen og fremtiden der er deres fælles fokus.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Som Bayat fremlægger det, antages der, at de unge ofte ses i grupperinger på gaderne og fællesskabet har en stor betydning for dem i de grupper de opholder sig i. Disse fællesskaber ses ofte i kriminelle konstellationer som for eksempel bander. Derudover nævner Bayat også at de unge skal have uddannelse som en fælles aktivitet og fremtid. Sjakket søger derfor at lave "positive fællesskaber" for de unge. Dette gør de ved at styrke ved deres habitus igennem deres kapitaler.

Bourdieu's begreb om habitus forklarer at et menneskes habitus grundlægges fra barndommen og efterligner andres praksis og deraf præges af deres forældres kapitaler og habitus. Det er altså de erfaringer det enkelte menneske "opsamler" igennem opvæksten. Så de unge lærer ud fra det de ser og det de vokser op iblandt. Kapitaler ses som en del af habitus og kan forklares som en del af mennesket "ressourcer".

I Sjakket hjælper de, de unge med at få et mål, som blandt andet fås igennem uddannelse:

For hvis du falder fra skolesystemet, så skal du have den der opmærksomhed den succesoplevelse et andet sted, fordi det er gaden - den succes man får i gaden, så typisk det bliver blandet med kriminalitet. Derfor arbejder vi meget med den der tilgang, at de børn og unge, de skal have en drøm og de skal tænke

på uddannelse, og så de aktiviteter vi laver de skal supplere som redskab til at nå det mål.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

At de unge opholder sig på gaden og søger succes igennem gadelivet kan omhandle flere parametre. Sjakket har påpeget at de unge der er en del af gademiljøet, er i risiko for at blive rekrutteret ind i kriminaliteten. Hakan Kalkan (2021) fandt under sit feltarbejde ud af at de ældre prøvede at få de unge væk fra gaden og få sig en uddannelse, men selvom de unge bliver "advaret" af de ældre, så ændres det kriminelle syn, hos de unge, sig ikke.

På trods af at de bliver "skubbet" væk fra gaden af de ældre, så bliver de hængende. Ifølge Kalkan er: *Deres gadehabitus er støbt igennem deres praksis i og dermed tilpasset til disse gader* (Kalkan, 2021 s. 58).

Det kan således tænkes at det er blandt de jævnaldrende, at størstedelen af deres habitus bliver formet. Ifølge Kalkan bor de fleste familier i mindre lejligheder og der er derfor ikke meget plads til at børnene og de unges jævnaldrende samles i deres hjem hos familierne. De samles i stedet på gaderne, hvor de opholder sig og aktiverer sig selv i negativ retning som kriminalitet. De unge der vokser op på Nørrebro, er tæt knyttet til deres venner og de fylder en stor del i de unges liv. Dette er også noget Kalkan erfarede under sit feltarbejde, da han undersøgte forældrenes indflydelse og forsøgte på at holde de unge væk fra gadens kriminalitet:

(...) men de er oppe imod stærke kræfter. Børnenes jævnaldrende venner har stor betydning for dem, og samtidig hemmeligholder de deres sociale liv med vennerne over for deres forældre. Hertil kommer, at de ofte har vanskeligt ved at være derhjemme på grund af trange fysiske og sociale rum (Kalkan, 2021, s. 133)

Ifølge Edward H. Sutherlands læringsteori vil en gruppering lære af hinanden, da afvigende adfærd skyldes interaktionsprocesser der indlæres igennem primærgrupper (Ejrnæs & Monrad, 2017, 60-62). Ligeledes hævder Sutherland at den kriminelle adfærd er noget det enkelte menneske tillærer sig igennem kontakt med andre kriminelle. Dette kaldes differentiell tilknytning og det er ifølge Sutherland graden af tilknytning til en bestemt kriminel

gruppe, der definerer graden af den kriminelle adfærd, der tillæres (Cressey & Sutherland, 1960, s. 78). Når flere af de unge, der ser op til de ældre kriminelle, kommer med hver deres habitus, som er grundlagt ud fra gadelivets miljø, så vil de lære hinanden hver der kriminelle mønstre og deraf styrker de hinandens habitus.

Det er derfor en "ond spiral" børn og unge ender i når de vokser i et område som Nørrebro, da det ikke er nemt at ændre sin habitus, når dem de omgås med, kommer fra samme miljø og selvom de ældre prøver at få de yngre væk fra dette kriminelle miljø.

Etniske minoriteter

Koncentrationen af de mennesker der bor der er etnoriale minoriteter der er arbejdsløse eller kun har deres grundskoleeksamen (Kalkan, 2021, s 24). Den lave og manglende uddannelse kan være en faktor til at de fleste er arbejdsløse og der derfor er mange af de unge (og ældre) der agerer i det kriminelle gademiljø. Bourdieu nævner to begreber, økonomisk kapital og kulturel kapital. Økonomisk kapital omhandler den materielle og finansielle rigdom en person har (Wilken, 2011, s.150). Det kan derfor tolkes at de børn og unge der vokser op på Nørrebro, har en lav økonomisk kapital på grund af deres arbejdsløshed. De søger at opnå en høj økonomisk kapital ved at øge den igennem kriminalitet. Hos de unge er det attraktivt at tjene hurtige og "sorte" penge. Ifølge Kalkan er det typisk job inden for nedriver, transport eller flyttemænd, der i sig selv er opslidende og kun midlertidige. De unge ytrer at de gerne vil arbejde, dog er det svært for dem at få et almindeligt lønmodtagerjob i det danske mainstreamsamfund (Kalkan, 2021, s. 69). Ifølge Bourdieus begreb om kulturel kapital, ses det blandt de unge, at den lave eller manglende uddannelse spænder ben for et legalt lønmodtagerjob. Kulturel kapital ses blandt andet ved lav uddannelse kendskab til kultur. Dette kan opnås ved at forældre eller anden relation overfører kulturel viden videre, i form af at der investeres i den unge. Dog kræver det både tid, økonomi og at forældrene har det nødvendige kapital at give videre (Wilken, 2011, s.151). Det kan derfor anses at den manglende kulturelle kapital har en virkning på de unges økonomiske kapital, da deres forældre i fleste tilfælde ingen uddannelse har eller et lønmodtagerjob.

Styrke kapitalerne

Ud fra ovenstående antager vi at de unges habitus er grundlagt ud fra gadelivets tilgang og de unge søger derfor at højne deres kapitaler i disse omgivelser og søger en vis status på gaden og en anerkendelse fra hinanden. Sjakket nævner på deres hjemmeside, at med deres kriminalitetsforbyggende tilgang, går ind og ændrer på de unges handlinger (habitus) og mål:

De unge skal betragte sig selv som en del af fremtiden og skal bidrage til samfundet og fællesskabet. Dørene der er foran kan nemt åbnes hvis man har nøglen og betragter Danmark som mulighedernes land i forhold til uddannelse og et godt liv. Det forebygger "dem-og-os" mentalitet (Sjakket u.å.).

Ifølge Sjakket er alle muligheder åbne for de unge. Dog er det som tidligere beskrevet svært for de unge der kommer hos Sjakket at ændre på deres habitus. Hos Sjakket oplever de at de unge er i større risiko for at blive rekrutteret ind i den kriminelle verden, da mange af de unge ofte ikke har penge og mangler et fritidsjob (Elvang, s. 23). Kalkan skriver følgende i sin bog: *Drivkraften bag denne inkorporation er en søgen efter anerkendelse; barnet efterligner andre for at få deres anerkendelse og undgå fordømmelse og ringeagt.* Da de yngre gennem deres opvækst har set de ældre tjene gode og hurtige penge og vil også gerne opnå dette, da de har set den anerkendelse og respekt de har fået. Det er denne anerkendelse sjakket prøver at styrke igennem deres indsatser.

Jo mere de unge får succes gennem skole og fritid, desto mindre søger de efter kriminelle grupperinger, tilstræber efter at være velfungerende selvom man kommer fra områder der er risikofyldte og prægede af kriminalitet. Sjakket skaber indsigt hos de unge og styrke hvor de får nemmere at sige fra kriminalitet (Bilag 1, s. 5)

Sjakket ser dem selv som en slags positiv "rekrutteringsbande" (bilag 1, side 5) som et modspil til gademiljøet, da de søger at rekruttere de unge med andre midler end penge, som ses hos de forskellige bander og grupperinger (Kalkan, 2021, s.??). Sjakket "lokker" i stedet med andre midler som fx anerkendelse og fritidsjob. De fagprofessionelle i Sjakket har oplevet, at hvis de unge drenge ikke bliver holdt i en kort snor, så er der risiko ved at de ender i gademiljøet:

Ja, det er op til de børn og unge de vil gerne komme og være her hele tiden, fordi vi skaber det her miljø og den arena for dem til at de føler sig trygge og glade og benytter sig af de aktiviteter og de er glade for de voksne der er her.

Derfor, indtil for to år siden, når de bliver fjorten og de drenge vi prøver at de skal gå videre til en almindelig klub, men det er ikke lykkedes, fordi det ikke er forholder sig til denne pædagogiske vi kører, fordi vi kører meget den der korte snor i forhold med de børn, og en rød tråd i den pædagogik at de skal gennemføre en 9. klasse eksamen. Og derfor vi kunne se at det er et stort tab når de er fjorten år og starter i klub, de kører ikke det der så de bare bliver registreret men de havner på gaden, og mange forældre klagede hvorfor vi skulle have deres tillid at sende dem videre, derfor vi har valgt (..).

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Ifølge vore informant Bayat, så havde de for to år siden de unge til de var fjorten år og skulle videre i kommunale tilbud, som ungdomsklubber. Dog har de ikke den tætte tilgang til de unge, som de har i Sjakket og de falder derfor fra. Derfor har de i Sjakket indført nye indsatser som ses i form af deres pædagogiske fritidsjob.¹

Sjakkets pædagogiske fritidsjob er for unge i aldersgruppen 15-17 år for både piger og drenge der kommer fra hele København. Mange af de unge i målgruppen mangler penge og er derfor som tidligere nævnt i risiko for rekruttering til kriminalitet. Sjakket har i mange år erfaret at der var mange tilbud til fritidsjob for de unge i socialt udsatte boligområder, dog har de pædagogiske rammer ikke været sat ordentligt og det har derfor ikke været nok med kun at tilbyde et fritidsjob. Derfor har Sjakket udviklet en helhedsorienteret model fore deres pædagogiske fritidsjobs (Bilag fritidsjob).

Vi har startet et projekt for tre år siden med pædagogiske fritidsjob målrettet til de der slags unge mellem 15 og 17 år og fastholde dem gennem fritidsjob at de tager deres 9. klasse (...) vi sikrer, at de, den dag de er færdige her, som 17-årige skal videre, så de har et stykke papir der heder 9. klasse afgangseksamen eller hvis de er i gang med en ungdomsuddannelse hvor de er fastholdt.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Sjakket søger at de unge skal have en 9. klasses afgangseksamen, så de er robuste til at få sig en uddannelse og et job i fremtiden. Ifølge Bourdieu går Sjakket ind og styrker de unges økonomiske og kulturelle begreber. Dette gør de i form af at styrke deres kulturelle kapital igennem uddannelse og deraf styrke deres økonomiske kapital ved at de får muligheden for at få et lønmodtagerjob, hvor de kan tjene reelle penge.

5.3 Risikofaktorer vedrørende kriminalitet

Sjakket har ikke kun indsatser tilknyttet børn og unge, der er også indsatser der henvender sig til forældrene, hvor mange af deres aktiviteter som i stor stil benyttes af mødre. På Sjakkets hjemmeside kan man se hvilke tilbud de tilbyder forældrene, som oftest henvender sig til mødre:

Et specifikt tilbud omfatter udelukkende kvinder og har fokus på at udbygge kvindernes netværk, at styrke kvindernes viden og kompetencer i relation til samfundsforståelse, børneopdragelse, kost og motion. Netværksdannelsen er et vigtigt fokusområde, da det medvirker til at trække nye til. Der er p.t. 60 kvinder tilknyttet dette tilbud. Mødrenes rolle i opdragelsen af børnene er essentiel, da børnenes opdragelse frem til 13-årsalderen påhviler mødre. Herefter tager fædrene over. Det er kendetegnede for denne gruppe, at de ikke benytter sig af de etablerede tilbud, hvorfor Sjakket her har fat i en særdeles vigtig målgruppe. (Sjakket u.å.)

I Sjakkets aktiviteter for mødre, er deres fokus på at styrke mødrenes viden inden for især børneopdragelse, da de fagprofessionelle i Sjakket oplever at de børn og unge der kommer i og uden for, Sjakket og kommer fra anden etniske familier, har en friere opdragelse i hjemmet:

Den korte snor det er gennem det pædagogiske at fordi vi arbejder med især drenge der kommer fra de der, mange af de familier som har meget mere frie tøjler, mangler opdragelse, mangler grænser, vi lægger mere vægt på at, hvordan vi skal have dem på plads i deres alder og forståelse for de andre, empati og al mulig ting.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Sjakkets indsats er i dette tilfælde at gå ind og ændre på adfærden igennem pædagogisk opdragelse og ved at sætte nogle faste rammer. At der i Sjakket opleves at være behov for denne indsats kan ses i forskellen på opdragelsessynet hos henholdsvis anden etniske familier og danske familier. Ifølge SFI's rapport, *Fokus på sårbare familier i udsatte boligområder - En kortlægning af problemstillinger og indsatser*, påpeger ligeledes at der er en anden tilgang til opdragelsen de ser i de socialt udsatte boligområder. Dette kan ses igennem to idealtypiske begreber som '*individualistisk livssyn*' og '*kollektivistisk livssyn*'.

Ved det individualistiske livssyn er barnet i fokus og der opdrages efter at man er ansvarlig for sit eget liv og man ansvar og frihed til at forvalte sit eget liv. I dette livssyn støtter forældrene op om barnets udvikling inden for selvstændighed, individualitet og egne meninger. Målet er i sidste ende at barnet er i stand til at klare sig selv. Opdragelsen sætter mange rammer for barnet og de udvides i takt med at barnet vokser op. Ved det kollektivistiske syn er det derimod familien der er i fokus. Barnet anses for at have et lykkeligt liv, hvis hele familien er velfungerende. Barnet bliver opdraget til at tage ansvar for hele familien. I dette livssyn er barnets opdragelse præget af adfærdsregler der har fokus på respekt for familien. Opdragelsen ses her som mere fri, da barnet har større frihed i form af sengetider, madtider osv. I etniske minoritetsfamilier ses barnet som et individ der skal have omsorg af alle kvinderne i en familie for at barnet kan udvikle sig, hvorimod at i den danske kultur er barnet i *ymbiose med moderen* (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 19).

I Sjakket oplever de at forældrene opdrager ud fra det kollektivistiske livssyn, da de har en løsere opdragelse til børnene og de unge:

Forældrene skal forstå, at de har noget ansvar. De har nogen opgaver og vi som pædagoger har anden opgave få unge i centrum, hvordan vi kan sammen - de varetager det de skal og vi skal varetage de ting vi skal, dvs. de skal sørge for at ungerne derhjemme går tidlig i seng, i forhold til deres kost, deres søvn, være frisk om morgenen, sørge for at de kommer i skolen.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Hos Sjakket lærer mødrene at tage ansvar overfor børnene og guider dem i at få sat faste rammer indenfor deres kost og sengetider og bevæger sig derved længere mod et individualistiske livssyn.

Mødrenes betydning

I Sjakket arbejder de med de risikofaktorer der ses hos de børn og unge der kommer fra udsatte områder i hele København.

Som tidligere nævnt i vores litteraturgennemgang med rapporten: *Fokus på sårbare familier i udsatte boligområder - En kortlægning af problemstillinger og indsatser (2015)*, viser den at når et barn vokser op i blandt mindst tre risikofaktorer, så er barnet i risiko for negativ udvikling og dermed ekstra udsat for at ende i kriminalitet. De tre risikofaktorer vi nedenstående kigger på, er *at mor er på kontanthjælp, at mor ingen uddannelse har eller kun har færdiggjort grundskolen og mors boligforhold*. (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 13). Det, at risikofaktorerne afhænger meget af moderens forhold og rolle ses også i tidligere ovenstående citat fra Sjakkets egen hjemmeside: *Mødrenes rolle i opdragelsen af børnene er essentiel, da børnenes opdragelse frem til 13-årsalderen påhviler mødrene*. Ud fra dette er barnet i særlig risiko, da mødrene i de socialt udsatte boligområder er fattige, ingen uddannelse har eller lavt uddannelsesniveau og som regel på overførselsindkomst (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 4). Dette da de også nævner i Sjakket at *Børnenes forældre er typisk socialt dårligt stillet. Såvel mødre som fædre er ofte uden for arbejdsmarkedet, på førtidspension eller på kontanthjælp* (Elvang, 2021, s. 19). Når alle tre risikofaktorer er til stede, påvirker det barnets livsduelighed som forklares i nedenstående af Deding m.fl.:

Manglende livsduelighed kan være en faktor når et barn er i en negativ udvikling på grund af risikofaktorerne. Livsduelighed kan oversættes *til personlige, sociale og faglige egenskaber og kompetencer* der i fællesskab bidrager til barnets evne til *at håndtere udfordringer, fungere alene såvel som i fællesskaber og udvikle sig i mødet med omverdenen*. Derudover ses de personlige egenskaber som, *selvkontrol, vedholdenhed, nysgerrighed, evnen til at være optimistisk og føle meningsfuldhed* (Deding m.fl., 2016, s. 49). De sociale kompetencer er egenskaben til at kunne få sociale kontakter, at have en følelse af tilknytning og håndtering af sociale situationer. De faglige kompetencer hos barnet er fag- og kognitive komponenter. Alle disse faktorer grundlægges og udvikles hos barnet i de tidlige år, som sker i tætte relationer i familien. Livsdueligheden styrkes i *familie, socialt netværk og fritidsliv samt*

institution, skole og uddannelsesforløb gennem pædagogisk påvirkning (Deding m.fl., 2016, s. 49).

Familier med anden etnisk baggrund har et mindre eller ingen sociale netværk og har derfor mindre hjælp i hjemmet i forhold til for eksempel børnepasning. Derudover når de fleste mødre ses i følgende to grupper som, etniske minoritetsfamilier og enlige mødre, så er de i større risiko for at blive socialt ekskluderet og deraf have svære ved at styrke deres sociale netværk (Frederiksen, Breau & Glad, 2015, s. 17). I Sjakket har de aktiviteter der er målrettet mødrene hver søndag. Dette er med henblik på at danne et socialt netværk for mødrene:

Forældrene selv skal tage ansvar, udover at de skal hjælpe ved at purre til deres børn med dem i områderne de skal tage ansvar, så de selv bidrager til aktiviteter, derfor har vi en stærk kvindegruppe her af mødrene som laver julearrangement eller forskellige ture eller det der så de hjælper uden at de forventer, at de skal have nogen eller nogen andre skal gøre det.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Sjakket sætter rammerne for mødrene, så de i fællesskab kan arrangere forskellige arrangementer og aktiviteter både i og uden for Sjakkets lokaler. Bayat nævner i ovenstående citat, *"derfor har vi en stærk kvindegruppe"*. Det kan tolkes at de mødre der deltager i aktiviteterne, og selv skal være medbestemmende i hvad der skal laves, får jævnfør livsdueligheden styrket de forskellige sociale kompetencer som, *få sociale kontakter, at have en følelse af tilknytning og håndtering af sociale situationer*. Ud fra Elvang m.fl., kan vi se at dette også er noget Sjakket bekræfter:

En af kvinderne fortæller, at hun kommer som frivillig i Sjakket hver dag, da hun for tiden er arbejdsløs. En anden fortæller, at hun som enlig mor til to børn kommer i Sjakket så ofte som muligt, når hun ikke skal på arbejde. At komme i Sjakket er som at komme i en familie, og kvindegruppen fungerer for nogen som en gruppe for mødre med børn i Sjakket

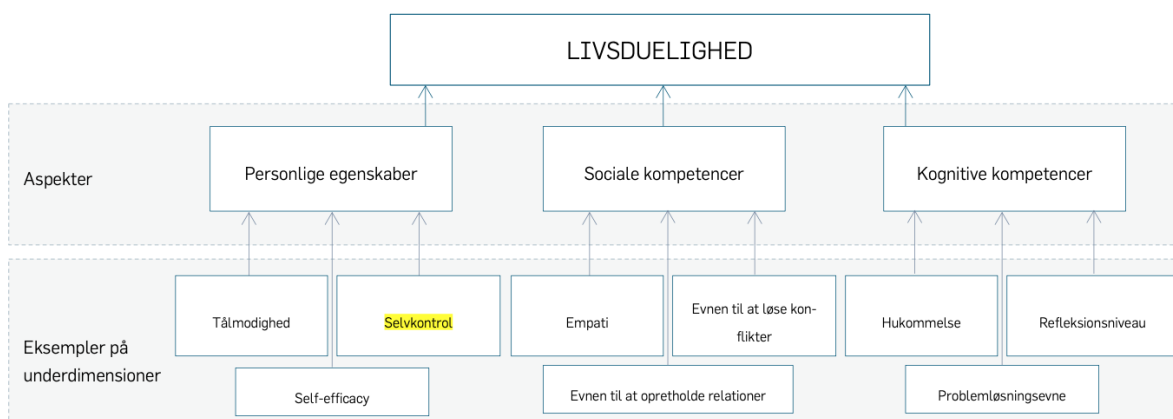
(Elvang m.fl. , 2021, s 48).

Det er rart for mødrene at komme i Sjakket og de bidrager til en tryghed og den varme man forbinder med at være en del af en familie. Selvom en af mødrene er arbejdsløs, så kommer hun alligevel afsted og får styrket sine sociale kompetencer. Dette tolkes derfor til at være succesfuldt, da en af risikofaktorerne ses i form af arbejdsløshed hos moderen. I risikofaktoren omhandlende arbejdsløshed, ses også fattigdom som en bivirkning.

Yderligere har Dunedin-studiet påvist at blandt andet fattigdom kan påvirke barnets selvkontrol, dette kan ses allerede fra 3-årsalderen. Når et barn vokser op i fattigdom, er barnet udsat for stress der går ind og påvirker sen biologiske og psykologiske selvkontrol, der er kan føre til større udsathed for børn og det er deraf i risiko for at ende i kriminalitet. En god selvkontrol er vigtig for barnet i forhold til helbred, det sociale liv og økonomiske (Viuf, 2020, s. 22).

Dunedin-studiet omtaler, at fattigdom påvirker børnenes selvkontrol. Vi har valgt at bruge livsduelighed i stedet for selvkontrol, da det passer bedre til vores casestudie og i en dansk kontekst. Livsduelighed er en bredere definition end selvkontrol. Livsduelighed anvendes ikke internationalt, og der har indtil nu ikke været tradition for at bruge denne definition i forskningssammenhænge. Figur 4.1 viser den kondenserede definition af livsduelighed (Deding m.fl., 2020, s. 19):

FIGUR 4.1
Kondenseret definition af livsduelighed.

Kilde: Indholdet af livsduelighed defineret af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 2016.

Fattigdom kan betragtes som både økonomisk, social eller kulturel fattig, da vi ud fra ovenstående har kigget på at flere af mødrene isolerer sig, og får styrket de sociale kompetencer i form af netværk og kommunikation med deres børn gennem Sjakket:

at en arabisktalende mor bruger nogle ord som hvis man oversætter direkte på dansk så giver det rigtig voldsom betydning, det hun virkelig mener til sit barn er "lad være", men hun bruger sit sprog sin baggrund, og hvis et barn bliver spurgt i børnehaven, hvordan går det derhjemme, fordi der er typisk børnehaver i de der udsatte boligområder, når de har deres socialrådgiver til at kunne det, så de tjekker bare de børn der kommer fra de der familier, og hvis de spørger de børn hvordan er det derhjemme og hvis børnene direkte oversætter hvad moren har sagt til den unge og alle røde knapper – røde lamper blinker, fordi de tror nu det er børnemishandling eller tæsk eller det der og det i virkeligheden ikke er det, derfor vores arbejde går meget på at vi lærer forældrene til deres opdragelse af børn, bruger direkte danske ord til deres hjemms modersmål – ikke omvendt

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Når forældrene har det gode netværk, som forældrene får via Sjakket, så skabes der derigennem sociale ressourcer for forældrene.

At risikofaktorerne afhænger af moderen og børnenes livsduelighed afspejler dette kan også føres videre til pigerne og den "onde spiral" køre derved i ring. I Sjakket har de ud fra helhedsorienteret pædagogik, med fokus kønsperspektiv, henblik på at give pigerne fra indvandremiljøerne en særlig støtte, så de kan bryde ud af de traditionelle kønsroller. (Elvang, 2021, s. 47-49).

Pigerne får mere fri her, til at være mere medbestemmelse og til at de udvikler sig med de potentialer de har, fordi hele vores arbejde går ud på hvor man skulle gå efter potentialer både hos forældrene, hos børnene til at skabe en succes for begge sider og til sidst gavner samfundet.

(Lederen i Sjakket - Bayat)

Bayat fortæller at Sjakket hjælper pigerne med at tilpasse sig de danske forhold og blive økonomiske selvstændige ved at få sig en uddannelse.

I Sjakkets pædagogik kommer det til udtryk i en særlig opmærksomhed på pigers vilkår og uddannelse, også i relation til arbejdet med familierne. Generelt viser det sig også, at netop de etniske flygtninge- og indvandrersgrupperes piger har øget deres andele af uddannelsessøgende gevaldigt over de senere år (Udenrigs- og Integrationsministeriet, 2017). Blandt 16-19-årige kvinder med ikke-vestlig baggrund er 70 pct. i gang med en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse. Dermed er disse unge kvinder mere uddannelsesaktive end unge kvinder med etnisk dansk baggrund, hvor 65 pct. er i gang med en uddannelse. (Elvang m.fl., 2021, s. 48)

Pigerne er i en positiv udvikling i forhold til uddannelse og det at løsrive sig fra de traditionelle kønsroller. Elvang mfl. (2021) har ligeledes interviewet kvinder, der kommer om søndagen hos Sjakket:

Vi har interviewet 10 kvinder en søndag eftermiddag, hvor de fortalte om Sjakket og Sjakkets betydning for dem. Nogle af dem er frivillige "tanter" hos Sjakket, selvom de ikke rigtig kan lide titlen som "tante". Men det at være "tante" signalerer, at børnene skal vise dem respekt og kan bruge dem til at få råd og vejledning, samt at de kan bruge dem som forbilleder. (Elvang m.fl., 2021, s. 48)

Når kvinderne i gruppen fortæller at der vises en respekt for dem og de bruges som forbilleder, så kan det tolkes at Sjakkets arbejde har bidraget til at støtte disse kvinder i forhold til at sætte tydelige rammer for de unge i forhold til opdragelsen. Ligeledes tolkes det at deres selvtillid/selværd er styrket og de hviler mere i sig selv i rollen som forældre og deraf forbilleder for deres børn og brugerne i Sjakket.

Tidlig forebyggende indsats

Både i livsduelighed og Dunedin-studiet ses det at allerede ned til 3-årsalderen ses der tegn, jævnfør risikofaktorerne, på at barnet er i risiko for at havne i en negativ udvikling. Sjakket

går ind allerede i fireårsalderen og påbegynder deres indsats, hvis de ser at barnet ikke er på den rette vej:

Bayat: Vi har også nogle der er 4-5 år der kommer, fx de der perler er til den målgruppe, hver målgruppe har sin egen aktivitet

Interviewer: Okay, så det er helt ned i 4-års alderen

Bayat: Ja, Vi er helhedsorienteret tidlig indsats, vi har børn fra den alder og vi følger dem op og sikrer at de er på vej den rette vej og at de ikke bliver en sag

I en tidlig alder er det lettere at bryde mønstre end det er hvis man starter i for eksempel 10-årsalderen, som de fleste forbyggende indsats startes ved. Da begge ledere i Sjakket argumenterer for at når fagprofessionelle starter indsats for udsatte børn i så tidlig i en alder, som Dunedin-studiet og livsduelighed foreslår, så undgår man ikke blot at de bliver en sag, men det er også en gevinst for samfundet. Sjakket tænker derfor ikke kun på helhedsorienteret indsats, de tænker bredere derimod. Når børnene og de unge bliver inkluderet i det danske samfund, vil det blive en gevinst for begge parter. Sjakket tænker langtidssigtet.

Sjakket er derfor ikke kun en helhedsorienteret indsats de er også en forebyggende og tidlig indsats. Vi vil derfor i næste afsnit undersøge de unge der benytter Sjakket og hvilket forebyggende arbejde Sjakket har.

5.4 Stigma - "dem og os"

I præsentationen af vores case om Sjakket, nævnte vi, at Sjakket modtager årligt et beløb fra Sikker By til brug for kriminalpræventiv indsats, derfor antager vi, at der eksisterer kriminalitet i Nordvest, da Sjakket er placeret her. Ifølge Bayat kommer Sjakkets målgruppe fra udsatte boligområder fra ydre Nørrebro med 34 forskellige nationaliteter, hvor 75 procent er palæstinensere, men 25 forskellige religioner, har samme kultur og meget ens baggrund ifølge Bayat.

Vi har herefter undersøgt omfanget af kriminaliteten i Nordvest-kvarteret med titlen *Nordvest-undersøgelsen*. Denne rapport fra 2021 viser, at de unge har en forestilling om, at der er meget mere kriminalitet og bandekonflikter i Nordvest end det reelt er.

Nordvest-undersøgelsen er gennemført ved, at omtrent 400 unge har udfyldt et anonymt spørgeskema digitalt, og fulgt op med interviews og arrangementer med unge og lokale aktører. Undersøgelsen viser, at området er stigmatiseret af medierne, i den politiske debat og offentlige debat (Soei, 2021, s.13; s. 35). For at nævne et af disse overdrivelser som de unge vurderer af deres eget kvarter er, at: "Unge i Nordvest tror, at 50% af kvarterets unge opholder sig mest på gaden eller i kældre, mens det reelle tal er 10%" (Hansen, 2021, s. 8).

Stigma fremtræder ikke i rapporten men bliver omtalt som et "stigmatiseret område" i indledningen til rapporten af forhenværende miljøborgmester, Ninna Hedeager Olsen (EL) for Nordvest.¹

Vores undersøgelse viser af det empiriske materiale og interviews med lederne, at ordet stigma benyttes ikke, men fremkommer i flere passager som vi nærmere kommer ind på.

Derfor er det af relevans og undersøge Sjakkets arbejde, og vende aspektet til de forhold der involverer stigmatisering, som Nordvest-undersøgelsen peger på.

"Vi er selvejende, vi er ikke kommunal, vi hjælper kommunen, vi har overenskomst med kommunens socialforvaltning, den der udfordring er, at vi arbejder med børn og unge til at ikke blive en sag, og efter socialloven; penge kommer hvis du er en sag. Derfor er vores virke, det er at tænke at man skal løse problemerne, så man skal også lave om i socialforvaltningens lov, men nu er det gået op for mange embedsmænd og politikere, at det kan betale sig at investere med mindre penge i de der steder ligesom os, som kommer med hele pakken, de sidse 4-5 år begynder at blive aktuelt, at de accepterer vores arbejde, fordi ellers har det været et problem, at de ikke kunne se, fordi vi lukker for problemet, hvis der er problem - medierne skriver om det og politikerne er nødt til at skaffe penge, derfor, man bruger mange millioner til forskellige projekter til at forholde sig, "for der er nogen der laver ballade her", så man laver et projekt til at arbejde med dem."

(Bayat – lederen i Sjakkets)

Staten poser penge ud til diverse forebyggende præventivt arbejde. Vi fortolker Bayats problematik af medierne og politikerne overdriver en enkeltsag. Politikerne lytter mindre til Sjakkets arbejde og mere til mediernes fremstilling af området, som i virkeligheden er lederne der har kendskab til de individer der kommer i Sjakkets Nordvest-kvarter.

Loic Wacquants komparative sociologi om den avancerede marginalisering, om end det hovedsagelig er i USA, Frankrig og England. Wacquant har forsket i ghettoområder, kan han se lignende sammenhængende mønstre i alle den vestlige verdens storbyer, findes der en eller flere bydele, distrikter eller klynger af lavindkomstboligbyggeri, og som offentligheden kender og opfatter som helvedes forgård, hvor tingenes orden er vold, moralsk fordærv, lindifferens og opgiveness og så videre. Nogle af disse vestlige verdens byer får ligefrem status af nationalt symbol på alle de ondt og farer, man nu mener, hjem søger den dualiserede by (Larsen, Delica, & Matthiesen, 2013, s. 242). Selv de samfund, der bedst har modstået stigningen i den avancerede marginalisering, som de skandinaviske lande, er påvirket af dette fænomen med territorial stigmatisering, der er forbundet med fremkomsten af områder, som er forbeholdt byens udstødte. Om disse områder faktisk er forfaldne og farlige, og hvorvidt deres befolkning overvejende består af fattige, minoriteter og fremmede, eller ikke, betyder ikke meget i sidste ende: Når offentligheden i almindelighed deler og udbreder den fordomsfulde opfattelse, at det er sådan, det er, så er det i sig selv tilstrækkeligt til at medføre nogle socialt set skadelige konsekvenser for de individer der bor i området og individet selv, der medfører til stigmatisering (Larsen, Delica & Matthiesen 2013, s. 243).

For at give en forklaring af stigmatisering som en processuel udvikling, hvor politikere poser penge ud, og samfundet generelt har en opfattelse af, at området er "farligt" og der formentlig bor nogle farlige individer her kører således i en ond cirkel, hvor stedet klister sig til individet. Goffmans mikrosociologi har en svaghed, da han ikke inddrager et makroperspektiv i sine overvejelser af stigmaten, hvor Wacquant kombinerer Goffmans teori med *sted*.

Vi ønsker at give en kort redegørelse for begrebet stigma. Stigma tolkes som et træk ved en person, som giver dette menneske en marginaliseret rolle i samfundet. Etymologisk stammer

begrebet fra det græske ord stizein og betyder brændemærke. Det betegnede oprindeligt et mærke, som med et varmt jern blev brændt på kroppen, for eksempel på en forbryder. Som metafor er det en markør, der betegner et negativt identitetsmærke (Krag, 2006, s. 98). I dag har stigma ændret sig til et mere subtilt træk som fænomen. Zygmunt Bauman (som citeret i Krag, 2007, s. 101) siger om den usikre, postmoderne storby, at:

I vores civiliserede tid benytter vi ikke brændemærkning (...) til synliggørelse af, hvem vi skal holde os fra, men vi har adskillige erstatninger for disse ydre kendetegn.

En erstatning er eksempelvis at "pose penge ud til kriminalpræventivt "socialt arbejde" i udstødte boligområder - vil vi undgå området, og områdets beboere vil undgå dem de ikke kender i deres eget kvarter.

Hvordan vi forstår disse kendetegn, bekræfter Nordvest-undersøgelsen og vores respondenter. Under alle omstændigheder nævner vores respondenter ikke ordet "stigma", men de diskursive politikker går på "dem og os",² som var en bemærkning fra vores respondent Keblawi i den første samtale vi havde med lederne; Bayat og Keblawi, i Sjakket. Endvidere argumenterer Keblawi for, at de i deres sociale arbejde har fokus på at vi i det danske samfund bør nærme os hinanden - Ikke helt i midten, men tæt på midten (en gestus han gør med armene): "at i samfundet generelt, bør vi ændre vores syn på 'os og dem', men at vi alle skal fungere og leve godt i det danske samfund" (Keblawi – leder i Sjakket).

Dette idealbillede på et samfund bygger blandt andet på en forståelse for andre kulturer. Elvang m.fl. har interviewet *fortalte erfaringer* fra mennesket tilknyttet Sjakket:

Men der er også et "os" og et "dem" i fortællingerne. "Os" er Sjakkets fællesskab og den sikre base. "Dem" er de, der ikke forstår fordelene ved, at indvandrere og flygtninge søger sammen boligmæssigt, klubmæssigt, sprogligt og kulturelt som en del af deres "vandring" mod at blive inkluderede deltagere i det danske samfund (Elvang m.fl., 29021, s. 36).

Dette "os" og "dem", med et negativ omvendt fortegn, er den almindelige diskursive praksis i det danske mainstreamsamfund, som viser, at "vi" giver dem et negativt udtryk af "os". Det er ikke ligegyldigt, hvordan man omtaler andre på, og har konsekvenser for dem det går ud

over, både i Nordvest-kvarteret og i samfundet generelt. Et citat af Elvang m.fl. viser den stigmatisering Sjakkets brugere oplever:

Sjakket er en slags helle, et frirum, et sted, hvor mennesker med anden etnicitet og især deres børn kan være alene og/eller sammen med andre med fremmed etnicitet uden at have samfundets negative holdninger direkte inde på livet. I Sjakket lærer børn, unge og voksne både danske vaner, normer, sprog, udtryksformer – og at bearbejde dårlige oplevelser.

(Elvang m.fl. 2021, s. 56).

De negative holdninger som Sjakkets brugere giver udtryk for, er stigma – en negativ markør på grund af deres etnicitet, hvor etnicitet er en markør i sig selv. At deres projekt har fået navnet inklusionsprojekt og ikke integrationsprojekt giver en forskel i sig selv, og giver en god effekt på Sjakkets sociale indsatser, da integration har en negativ klang.³

For at underbygge betydningen af etnicitet i en socialvidenskabelig forståelse og i dansk sammenhæng ses etnicitet i mange tilfælde som udtryk for en afvigelse fra normen og dermed en afvigelse, som kan have betydning for sammenhængskraften i det danske samfund. Afvigelse kan være medvirkende årsag til stigmatisering. Anerkendelse af forskellighed og retten til at afvige fra en given norm, kan dermed være et centralt aspekt i relation til en samfundsudvikling, der bidrager til social sammenhæng (Greve (2015, s. 34), jævnfør respondenteren Keblawis argument for et samfund som social sammenhæng. På et overordnet plan medtænker lederne et bredere perspektiv ind i deres sociale indsatser.

Sjakkets resultater

Sjakket har foretaget en vurdering af deres sociale indsats i 2020 med titlen, *Sjakkets resultater de sidste 20 år*. Sjakket ønskede at vurdere på, hvilken betydning det har haft for de unge, der har modtaget social indsats vedrørende uddannelse. Deres resultater viser at, af de 223 unge, der besvarede spørgeskemaundersøgelsen, er 61% af dem færdiguddannede, mens 39% er under uddannelse. Alle har fået 9. klassens afgangsprøve og kunne derfor komme i gang med en ungdomsuddannelse og videre. Af 223 unge er 94 unge i gang eller færdig med videregående uddannelse. 32% af dem har valgt erhvervsuddannelse og resterende 23% går på gymnasium. 25 af alle færdiguddannede er akademikere: jurister,

ingeniører, økonomer (Sjakket, 2020; Elvang m.fl., 2021, s. 41). Til trods for at området er stigmatiseret, ifølge Nordvest-undersøgelsen (2021), og mange af de unge bor i Nordvest hvor Sjakket også er placeret, klarer de unge sig uddannelsesmæssigt godt og holder sig væk fra kriminalitet. Nordvest-undersøgelsen viser desuden, at unge i Nordvest, som deltager i blot en fritidsaktivitet eller har fritidsjob, begår mindre kriminalitet og klarer sig bedre i deres ungdomsuddannelser (Soei, 2021, s. 8).

5.5 Sjakkets anerkendende tilgang

Vi har i ovenstående afsnit set at anerkendelse går igen hos både Sjakket og de brugere der benytter Sjakket. Børnene og de unge søger en anerkendelse, der i nogen tilfælde kan findes i gademiljøet og deraf ende i kriminalitet. Vi har en erkendelse af at en af Sjakkets arbejdsmetoder er anerkendelse og denne anerkendelse ses ikke kun hos de børn og unge der kommer i Sjakket, men også hos deres forældre.

Axel Honneth anerkendelsesteori understøtter Sjakkets arbejdsmetoder i forhold til anerkendelse af deres brugere. Ifølge Honneth ses anerkendelse i nære menneskelige relationer og rettet til at være lige i et samfund og træffe egne beslutninger (Greve, 2015, s. 29)

Elvang m.fl. (2021) har interviewet Sjakkets ansatte og deres brugere og spurgt ind til deres normer og arbejde i praksis og de nævner følgende ord: ligeværd, kønsligestilling, deltagelse, respekt for den enkelte, demokrati, selvdisciplin, arbejdsmoral, værdsættelse, accept, tillid (Elvang m.fl. 2021, s. 52). I disse ord ses den anerkendende tilgang, da brugerne får styrket deres privatsfære, retslige sfære og den solidariske sfære. Ligeledes beskriver de:

Man undgår at lægge pres på forældrene, men respekterer og anerkender dem som mennesker og ligeværdige medborgere. Den grundlæggende opfattelse er, at mennesker lettere lader sig inkludere i samfundet, når der ikke er nogen, der presser dem. (Elvang m.fl., 2021, s. 20)

Den anerkendelse Sjakket giver, styrker brugernes selvværd og selvtillid. Ifølge Honneth er nødvendigt for et individ med anerkendelse og føle sig en del af fællesskabet i det danske samfund. Ifølge Honneth, kan et individ godt kan være en del af et samfund, men det er nødvendigvis ikke sikkert at individet føler sig som en del af dette. Ud fra Sjakkets indsats i

deres anerkendende metode, hjælper de børnene, de unge og deres forældre til at føle sig anerkendt i det danske samfund og til at få en følelse af at være en del af dette fællesskab det medfører. Sjakkets hjælper børnene og de unge i den retning ved at gøre dem klar til en uddannelse og deraf en karriere, der giver et anerkendende netværk.

Kapitel 6 perspektivering og konklusion

6.1 Perspektivering

Hvad der er påfaldende i Sjakkets pædagogiske tilgang er fravalg af offerrollen. I dette speciale har vi tidligere nævnt, at vi har hentet inspiration i sociologen Hakan Kalkans (2021) feltarbejde om marginaliserede etniske unge mænd fra Nørrebro, og hvordan følelsen af fremmedgørelse og manglende anerkendelse fra det hegemoniske samfund driver de unge mænd ud i et parallelt gadeliv med stoffer, kriminalitet og vold, hvor de er inspireret af gangsteren og amerikanske billeder af ghettolivet, som tyder på, at vejen ud i gadelivet starter i skolen i deres tidlige år (Kalkan, 2021a, s. 149). Kalkans mænd har samme komplekse sociale problemer og samme baggrund fra belastede områder som de børn og unge der kommer i Sjakkets. Feltarbejdet af Kalkan viser, at de unge mænd har svært ved at bryde ud af deres rolle som marginaliserede individer. Man kan derfor diskutere, hvis de marginaliserede og udstødte mænd fra Nørrebro havde modtaget en form for "positiv social kontrol" fra det omgivende samfund af lignende sociale indsatser som Sjakkets tilbyder, står til diskussion. Er det tilstrækkeligt det Sjakkets gør for at beskytte børn og unge mod gadelivet og kriminalitet? Det argumenterer Sjakkets for at de qua deres viden og erfaringer de har med udsatte familier. Relevant er derfor, bliver de børn og unge anerkendt af det omgivende samfund, eller blive de fastholdt i deres udsathed, og skal der dannelse og uddannelse til for at blive anerkendt som Sjakkets arbejder for, eller bliver de børn og unge fra de udsatte boligområder inkluderet af det dominerende hegemoniske samfund.

Den nye viden vores undersøgelse har tilvejebragt, har givet os en ny indsigt i Sjakkets erfaringer gennem deres lange forløb i det sociale arbejdes felt.

6.2 konklusion

Formålet med dette afsnit i specialet er at opsamle resultaterne af de analyserede empiridata: *På hvilke måder argumenterer Sjakket for at deres tidlige forbyggende indsatser har betydning for at børn og unge, til trods for, at de vokser op i sociale belastede områder, kommer til at afstå fra kriminalitet?*

For at svare på problemformuleringen har vi i analysen undersøgt ledernes fremførte argumenter for deres helhedsorienterede effekt på familier, der bor i udsatte boligområder og kommer fra Ydre Nørrebro, Nordvest og andre dele i Storkøbenhavn. Vi vil i det følgende svare på de tematiske spørgsmål som vi opsummerer fra vores temaer i analysen.

Sjakkets indsatser er i tråd med hvad ny forskning siger, at der skal interveneres tidlig og at helhedsorienterede indsatser har effekt. Analysen viser at helhedsorienterede forebyggende og tidlige indsatser har effekt på deres målgruppe.

Hvorfor nogle unge ender i kriminalitet og der er nogen der ikke gør, afhænger både af de risikofaktorer der er i forbindelse med at vokse op som socialt udsat, men også på baggrund af den omgangskreds de unge vokser op i. Vores analyse viser at stigmatisering har en påvirkning på de unge som bor i Nordvest, som Sjakkets leder forklarer uden at bruge ordet stigmatisering, men derimod bringer frem i samtalen, at samfundet er opdelt qua de politiske diskurser som influerer på den samfundsmæssige udvikling, der i sig selv er stigmatiserende og dermed tilfører diskrimination. Vi har fremført, at den forhenværende statsministers nytårstale virker ind på den kollektive bevidsthed hos den danske befolkning- Lederen i Sjakket, Keblawi, begrundet sit argument for at de politiske diskurser af "dem" og "os" gør et parallelsamfund. Denne tilgang arbejder de fagprofessionelle ledere i Sjakket for, da deres arbejder kører et inklusionsprojekt rettet mod de børn og unge fra belastede boligområder i Storkøbenhavn, hvor nydanskere finder sig til rette som medborgere i det danske samfund. Gennem inddragelse af forældre og familienetværk, integreres børnene og de unge i deres nærmiljø så vel som i samfundet. Sjakket arbejder for at skabe forbindelse og forståelse mellem etniske forældre, deres netværk og det danske samfund.

Vores analyse viser at Sjakkets indsatser i form af fritidsaktiviteter og uddannelse har virkning på de børn og unge der søger gademiljøet og gadens kriminalitet. Ved at tilbyde

fritidsaktiviteter får de en alternativ mulighed til succes i forhold til gademiljøet, som holder de unge væk fra gaden, og de får styrket deres muligheder for at opnå en uddannelse.

Når Sjakkets indsatser med børn der vokser op i udsathed, viser deres arbejde igennem de sidste 20 år, at det kan betale sig at bryde de mønstre og den sociale arv, til trods for at familierne lever i bunden af samfundet.

Den anerkendende tilgang Sjakket arbejder med er at anerkende børn og unge og deres forældre. Da de ikke bliver anerkendt af det omgivende samfund, jævnfør stigmatisering, søger brugerne derfor anerkendelse i Sjakket.

I forsøg på at besvare problemformuleringen, på hvilke måder argumenterer Sjakket for at deres tidlige forbyggende indsatser har betydning for at børn og unge, til trods for, at de vokser op i sociale belastede områder, kommer til at afstå fra kriminalitet, kan vi ud fra analysen give et svar, at der ud fra Sjakkets argumenter om anerkendelse forefindes modsatrettede tendenser i samfundet, der ikke anerkender etniske minoriteter.

Hvad Sjakket gør ved dette, de får deres brugere til at komme tættere på samfundet og lære de danske værdier at kende. Spørgsmål bliver, er det tilstrækkeligt at lære eller kende de danske værdier. Forskningen fremstilling af etnicitet, der i sig selv er en afvigende norm, der fører til stigmatisering i det danske samfund (Greve 2015). Ifølge kriminologerne Shaw og Mckay (citeret i Kalkan (2021, s. 63), kan etnicitet ikke forklare kriminalitet. Ifølge dem er det sammen med diverse strukturelle forhold på for eksempel et område som Nørrebro, som muliggør at der kan opstå en kriminel kultur.

Litteraturliste

Andersen, S. H. (2020). *Etnisk segregering - årsager og betydning for udsatte boligområder*. (s. 55-64). Djøf Forlag. Besøgt d. 10.05.22 på: Djøf.dk: https://www.djoef-forlag.dk/openaccess/samf/samfdocs/2020/2020_3/Samf_6_3_2020.pdf

Birk, R. H., Fallov, M. A., & Larsen, L. (2018). Det netværkende menneske. I: Maria Appel Nissen, Mia Arp Fallov & Pia Ringø (Eds.), *Menneskesyn i socialt arbejde: Om udviklingen af det produktive menneske* (s. 101-117). Akademisk Forlag.

Bislev, M. & Møller, K. (2015). Udsatte unge og kriminalitet, i Erlandsen, T. Jensen, N. R., Langager, S. & Petersen, K. E. (red.) *Udsatte børn og unge - En grundbog*. Hans Reitzels Forlag.

Deding, M., Rasmussen, I. S., Rayce, S. B., Sonne-Schmidt, C. S. (2016) *Livsduelighed*. SFIL Lokaliseret den 31. Maj 2020 på Vive.dk: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/livsduelighed-6410/>

Delica, K. N. & Hansen, C. S. Den sociale krop, den avancerede marginalisering og den straffende stat - introduktion til Loïc Wacquants oeuvre

Dkr.dk. *Risiko- og beskyttende faktorer*. Lokaliseret den 31. Maj 2022 på Det kriminalpræventive Råd: <https://dkr.dk/kriminalitet-og-forebyggelse/risiko-og-beskyttende-faktorer>

Cressey, D. R. & Sutherland, E. H. (1960): Uddrag af kapitel 4: "A Sociological Theory of Criminal Behavior" I: Cressey, D. R. og Sutherland, E. H. (1960): Principles of Criminology, 6. Udgave, s. 74-81.

Elvang, B. Hvid, H. Kirsebæk, B., Møller, I. H., Nielsen, L. D. Nielsen, P. (2021). *Helt fra koncepterne: Om Sjakkets inkluderende pædagogik*. Forlaget Alder

Elvang, B. Hvid, H. Kirsebæk, B., Møller, I. M., Nielsen, L. D., Nielsen, P. (2021) *Helt fra koncepterne: Om Sjakkets inkluderende pædagogik*. Forlaget Alder. Lokaliseret d. 15. Maj 2022 på Sjakket.dk: <https://www.sjakket.dk/bogen-om-sjakkets-arbejde.aspx>

Ejrnæs, M. og Monrad, M. (2013; 2017). Teorier om sociale problemer i Guldager og Skytte (red): *Socialt Arbejde - Teorier og perspektiver*. (s. 50-85). Akademisk Forlag

Erlandsen, T. (2015). Forebyggende foranstaltninger for udsatte børn og unge (red.). *Udsatte børn og unge*.

Frederiksen, N. Ø. Breau, s. V. & Glad; A. (2015). *Center for Boligsocial Udvikling. Fokus på sårbare familier i udsatte boligområder: En kortlægning af problemstillinger og indsatser*. Lokaliseret d. 18. Maj 2020 på Sl.dk: <https://viden.sl.dk/media/6768/fokus-paa-saarbare-familier-i-udsatte-boligomraader.pdf>

Fallov, M. A. (2018). Socialt arbejdes oversættelse af det produktive menneske. I: M. A. Nissen, M. A. Fallov & P. Ringø (Eds.), *Menneskesyn i socialt arbejde: Om udviklingen af det produktive menneske* (s. 161-180). Akademisk Forlag.

Flyvbjerg, B. (2022). *Fem misforståelser om casestudiet*. Lokaliseret den 15. maj 2022 på:
<https://www.researchgate.net/publication/244485915>

Hansen, C. S. (2015) *Forebyggelse - Empiriske eksempler og teoretiske perspektiver* (red.).
Udsatte børn og unge. Hans Reitzels Forlag

Bjørnholt, B., & Jakobsen, M. L. (2020). Kvalitativ analyse: kodning: I Hansen, M., Andersen B. A., & Hansen, S. W. *Metoder i statskundskab*. (2020) (s.212-227)

Hansen, K. M. (2020). *Spørgeskemadesign*. (red.). Hansen, M., Andersen B. A., & Hansen, S. W. *Metoder i statskundskab*. (s. 325-351). Hans Reitzels Forlag.

Hansen, S. M. (2020). *Beboere i Mjølnerparken lægger sag an mod ministerium - føler sig diskrimineret*. Lokaliseret den 31. Maj 2022 på tv2lorry.dk:
<https://www.tv2lorry.dk/kobenhavn/beboere-i-mjoelnerparken-laegger-sag-mod-ministerium-foeler-sig-diskrimineret>

Hansen, K. M., Andersen, L. B. & Hansen, S. W. (2020), *Metoder i statskundskab*. Forlag Hans Reitzels

Hjortebjerg, N. (2017). *Risiko- og beskyttelsesfaktorer* Lokaliseret den 31. maj 2022 på:
<https://vidensportal.dk/temaer/udadreagerende-adfaerd/risiko-og-beskyttelsesfaktorer>

Jensen, I. (2014). *Grundbog i kulturforståelser*. Samfundslitteratur

Juul, S., Pedersen, K. B. (2012) *Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet*. Forlag: Hans Reitzels

Järvinen, M. (2020) *Outsidere: studier i afvigelsessociologi* (I: Becker, Howard S.; Søgaard, Søren.; Visby, Morten. (s. 11-17) Hans Reitzel

Kalkan, H. (2014). *Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro*. SBI-forlag. SBI Bind 2014:13. Lokaliseret på Build.dk: http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/gadeliv-blandt-unge-maend-fra-norrebro/sbi-2014-13/at_download/file

Kalkan. H. (2021). *Shababs. Gadekultur, gadens økonomi og respekt på Nørrebro*. Hans Reitzels forlag

Kalkan. H. (2021). *Veje til respekt. Om gadens liv på Nørrebro*. Forlag: Hans Reitzels

Krag, Helen, 2007, *Mangfoldighed, magt og minoriteter. Introduktion til minoritetsforskningens teorier*. Forlag: Samfundslitteratur.

Krosnick, J. A. & Presser, S. (2010): Question and questionnaire design. I: *Handbook of survey research*. Marsden, P. V. & Wright, J. D. (red.), 263-300. Emerald Group.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2018). Interview: *Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Forlag; Hans Reitzels

Møller A., & Ringø, P. (2018). Det potentielle menneske. I: Maria Appel Nissen, Mia Arp Fallov & Pia Ringø (Eds.), *Menneskesyn i socialt arbejde: Om udviklingen af det produktive menneske* (pp. 121-137). Akademisk Forlag.

Nielsen, T. R., Klement, C., Jensen, S. Q., & Vitus, K. (2019). Kriminalitet og etniske minoriteter: *Del III, Et bud på forebyggende indsatser. Lokaliseret på Det Kriminalpræventive Råd.*:<https://www.dkr.dk/media/13562/kriminalitet-og-etniske-minoriteter-del-i.pdf>

Nissen, M., Fallov, M. A. & Ringø, P. (red.) (2018). *Menneskesyn i socialt arbejde: Om udviklingen af det produktive menneske*. Akademisk forlag.

Olesen, S. P. & Monrad, M. (2018). *Forskningsmetode i Socialt Arbejde*. Forlag: Hans Reitzels.

Ottosen, M. H. & Skov, P. R. (2013) Fattigdom blandt børn født i 1995. *Dansk Sociologi*; Copenhagen. Vol. 24, Iss. 1.: 71-96, 120-121.

Poulton, R., Moffitt, T. E., Silva, P. A. (2015). *The Dunedin Multidisciplinary Health and Development Study: overview of the first 40 years, with an eye to the future*. Springer Publishing

Rasborg, K. (2011) Grundbog i socialvidenskab - 4 perspektiver. Bent Greve (red.) *ulighed og social sammenhængskraft - i det senmoderne Danmark*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne (s. 64-83).

Søgaard, S., Visby, M. (2020). *Outsidere: studier i afvigelsessociologi*. Hans Reitzel.

Viuf, B. (2020). *Fra baby til middelaldrende. Verdens længste studie*. Lokaliseret den 31. maj 2022 på: <https://infolink2020.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/18957.pdf>

Wacquant, L. (2013). *Byens udstødte: En komparativ sociologi om den avancerede marginalisering*. (red.) Larsen, T. S., Delica, K. & Matthiesen, A. Forlag: Samfundslitteratur.

Wilken, L. (2010). *Bourdieu for begyndere*. Forlag: Samfundslitteratur.